

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-80

za Nemčijo:

celo leto naprej K 30—
za Ameriko in vse druge države:
celo leto naprej K 35—

Vpravljanjem glede inzeratov se naj prikloni za odgovor dopisnik ali urednik.
Upravištevno (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 34.

Kakšno vrsto denarja sprejemajo in izdajajo.

Inzerati veljajo: petstotinspetti vrti za enkrat po 20 vrt., za dvakrat po 18 vrt., za trikrat ali večkrat po 16 vrt. Parte in zabava vrti 25 vrt.
Postano vrsta 30 vrt. Pri večjih inzeracijah po dogovoru.
Upravištevno naj se pošilja naročnine, reklamacije, inzerati t. i. d., to je administrativni stvari.

Poznamo št. 16 vinarjev.

Na plačilo naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne opla.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:

celo leto naprej K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnih prejemih:

celo leto naprej K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Naše uradno poročilo.

Dunaj, 19. septembra. (Kor. ur.)
Uradno se razglasi:

VZHODNO BOJIŠČE.

Fronta proti Romuniji.

Jugovzhodno Hatszega (Hötzinga) smo vrgli Romune čez Merisor proti Petrosenyu nazaj. V gorovju Gergen in Kelemen ozek bojni stik s sovražnikom.

Armadna fronta generala konjenice nadvojvode Karla:

Rusi nadaljujejo v Bukovini svoje napade. Na obeh straneh Dorne Vatre se bojuje skupno z njimi tudi del romunske armade. Avstro-ogrski in nemške čete so odbile vse, mestoma z najsilnejšim topovskim ognjem pričete navale sovražnikov.

Jugovzhodno Ludove je potisnil sovražnik ozek kos naše fronte proti zapadu.

Pri Lipnici dolni so pridobili nemški protinapadi nadalje na prostoru.

Armadna fronta gfm. princa Leopolda Bavarskega.

Pred postojankami armade generalobersta von Böhm-Ermolija uspešni pohodi.

Pri bojni skupini generala Fatha smo zajurili mostišče pri Zareču. Avstro-ogrski in nemške čete generala Clausiusa so porazile 4 zapored ležeče črte in so pripeljale 31 častnikov, 2500 mož ter 17 strojnih pušk.

ITALIJSKO BOJIŠČE.

Na kraški visoki planoti je potekel včerajšnji dan bolj mirno, ker je napadalna sila v boju se nahajajočih italijanskih armadnih zborov očividno izčrpana. Posamni sovražnikovi sunki so bili odbiti. Topovski boj je bil popoldne več ur zelo ljut, zlasti v južnem odseku visoke planote. Tam se je od začetka bitke odlikoval pešpolk št. 102 s hrabro vztrajnostjo.

Pri Bovcu in na grebenu Fassanskim alp so odbile naše čete več napadov slabotnejših krdel.

JUGO - VZHODNO BOJIŠČE.

Pri naših četah ničesar novega. Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 19. septembra. (K. ur.)
Wolffov urad poročila:

Veliki glavni stan:

ZAPADNO BOJIŠČE.

Fronta generalfeldmaršala prestolonaslednika Rupprehta Bavarskega.

V ozemlju ob Sommi pod vplivom slabega vremena nobenega večjega boja. Delovanje artilerije pa je bilo ipak deloma zelo ljuto. Vzhodno Ginchya in pred Comblesom smo prepustili sovražniku nekatere popolnoma sestreljene jark, pri Belloyu in Vermandovillersu smo odbili delne napade.

Fronta nemškega prestolonaslednika.

Levo od Moze je dospel francoski napad na zapadnem pobočju Morte Hommea prehodno v eden naših jarkov.

VZHODNO BOJIŠČE.

Armadna fronta generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarskega.

Nemške in avstro-ogrski čete generala von Bernhardi so zajuriliše pod vodstvom generala Clausiusa močno utrjeno rusko mostišče severno Zareča ob Stohodu ter so zasledovale sovražnika na vzhodni breg. V roke nam je prišlo 39 častnikov, 2511 mož in 17 strojnih pušk. Pri Perepelnikih je vjela nemška lovška patrulja 2 častnika in 80 mož.

Armadna fronta generala konjenice nadvojvode Karla.

Protinapad ob Narajovki nam je priboril nadaljnjih uspehov. Število vjetnikov se je povišalo na več kot 4200 mož.

V Karpatih, ob fronti od Smotereca do okoliša Kirilbabe živahni boji. Odbili smo razne močne ruske napade. V pokrajini pri Ludovi je dosegel sovražnik majhne uspehe.

Na obeh straneh Dorne Vatre so utrpeli Rusi in Romuni pri brezuspešnih naskakovanih poskusih težke izgube.

Na Sedmograškem so porazile čete generala Clausiusa von Staaba Romune jugovzhodno Hötzinga (Hatszega). Zasledujemo jih.

BALKANSKO BOJIŠČE.

Armadna skupina generalfeldmaršala v. Mackensena.

Zvezne čete so na več mestih udrie v rusko-romunsko postojanko, ki smo jo omenili včeraj.

Makedonska fronta.

V florinski kotlini so se razvili novi boji.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

stil dostop na Doberdobsko planoto in se sedaj za Komensko planoto bi-jejo najljutejši boji, to je za ono planoto, s katere hočejo zagospodovati nad Trstom. Naša uradna poročila nam kratko in jedrnatost slikajo grozovitost kraške bitke, vmes pa čujemo, da branijo kraška tla izborni junaki. Čuli smo o hrabrosti Hrvatov 96. pešpolka, čuli v hrabrosti naših štajerskih fantov 87. pešpolka, ki so se posebno odlikovali, sicer pa stori vsakdo svojo dolžnost v polni meri, nikdo ne zaostaja v boju za Trst. Kaj pomeni Trst za našo državo! Kaka država bi bila to, ako bi bila navezana na italijanski Trst, ako bi ne imela svojega pristanišča. Sonmino je to pač čutil, zato pa si lani pri pogajanjih med Avstrijo in Italijo niti ni upal, zahtevati Trsta za Italijo. Šel pa je bil tako daleč, da je zahteval naj Trst, Piran in Koper tvorijo neodvisno državo, kraško zaledje s Trščem pa naj bi padlo v italijansko last. Sonmino si takrat ni upal izreči tega, za kar se sedaj bijejo italijanski vojaki, ker je pač Trst Avstriji neobhodno potreben in ako bi se bilo uresničila italijanska zahteva neodvisne države, bi ta država niti najmanj ne bila smela nasprotovati pomorskim interesom Avstrije, ker je bila mišljena v korist Avstrije in Italije, dveh zaveznic, na Jadranskem morju. Po Trstu segajo Italijani in naši vrli vojaki branijo pot čez Kras v Trst, v oni Trst, ki mora ostati naš, ker mi ga potrebujemo, ako hočemo živeti. Bitka na Krasu je torej izrednega pomena in vsak naš junak se ga zaveda; zato pa je borba tako huda in nadčloveško je delovanje našega vojaštva. Avstrija brani drag zaklad ob morju, katerega bi se tako radi polastili Italijani, brani svojo bodočnost ob Adriji, ob katero bi jo rad spravil italijanski sovražnik, brani žarišče svojih pomorskih interesov. Po dosedanjem poteku kraške bitke smemo gojiti zaupanje, da bo

vstrajala naša odporna sila ter se razdrobi italijanska ofenziva ob kraških vratih vhoda v Trst.

Vojni poročevalci navajajo razliko med Doberdobsko planoto in sedanjim terenom kraške črte. Res, da so se Italijani od Soče do 8 kilometrov globoko v Kras pomaknili po 15 mesecih najtršega boja, to pomeni dobiček na prostoru, ali operativno ne pomeni ta dobiček nič. Komenska planota pravzaprav ni planota, marveč se dviga v terasah od zapada proti vzhodu. Doberdob je bil čisti, goli Kras, odprti pogledu sovražnika. Ob sedanji fronti pa je skala prevlečena z zemljo in v dolinah je plodovita zemlja; gozdovi, vinske terase. Pokrajina ni več doberdobsko pusta, marveč mestoma prav mična, kar blagodejno vpliva na vojaštvo. Kritja so bogato na razpolago in k naravnim jamam in dolinam se pridružujejo višine, gozdovi, tuneli in v skale vsekana zavetja. Sovražnik pa je moral siloma v kraški pekel in tisočkrat na dan ima priliko, preizkusiti trdnost svojih jeklenih čelad na udarcih kraškega kamenja. Poprej je vedel sovražnik za pozicije vseh naših baterij, sedaj so zakrite in Farmani, Voisini in Candroni neprenehoma proizvedujejo in ne proizvedo nič. Sovražne havvice in močnejši, med njimi 28 in 30 cm, kakor tudi angleški mornariški topovi in lagunske baterije neprenehoma obdelujejo jarke in žične ovire braniteljev ali nesigurno in zato neuspešno.

Nova fronta med Sv. Goro in morjem in prvi boji na njej.

Nova fronta, kateri velja sedanja velika akcija Cadorné, je po prečno štiri do pet kilometrov za prejšnjo skozi štirinajst mesecev vzdržavna črta. Priključijo se zapahu c. in kr. čet vzhodno Gorice, to je Sveti Gori, Sv. Gabrijelu, Sv. Marku ob Sempetru in Vrtojbi ter gre na desni breg potoka Vrtojbe v južni smeri in teče potem čez višine vzhodno Dola zapadno Lökvice in Opatjega-sela. Dalje proti jugu je bil privzet v črto Debeli vrh (140 m), ki obvladuje kraško pozicijo in ozemlje južno Tržiča; potem gre črta z južnega obronka tega masiva do morja.

V preteklem mesecu so hoteli Italijani po zavzetju Gorice prebiti najprej zalah pri Sv. Marku. Hoteli so ob reki Vipavi prodirati jo zajeti c. in kr. pozicije. Radi tega so pričeli z močnim sunkom z boka pri Mirnu, da bi tako, ako bi se jim posrečilo, prodrli čez Vrtojbo ob cesti Rubije z Bilje pritisnili na Vipavsko cesto.

LISTEK.

Kmetje.

Rusko spisal Anton Čehov.
Poslovenil V. V.
(Dolje.)

VI.

Marija se je čutila zelo nesrečno ter vedno ponavljala, da bi umrla; nasprotno je bila Tekla prav zadovoljna s tem življenjem, s to revščino, nesnago in neprestanim kregom. Jedla je, kar ji je ravno prišlo v roke in ni izbirala; spala je, kamor jo je slučajno zaneslo, zlivala je pomije pred prag in bosa hodila skozi lužo. In ravno zato, ker to življenje Nikolaju in Olgi ni ugajalo, jih je čutila od prvega dneva.

»Bomo videli, kaj boste tu jedli, vi gospoda plemeniti iz Moskve!« jih je zbadala. »Bomo videli.«

Neko jutro, bilo je že začetkom septembra, je prinesla Tekla od spodaj dva čebra vode; v mrazu je bila videti vsa rdeča, zdrava in lepa.

Marija in Olga sta sedeli pri mizi in pili čaj.

»Dober tek!« je rekla Tekla posmehljivo. »Kake dame,« je dostavila ter postavila vedro na stran, da so vpeljale, da se vsak dan pije čaj. Le glejte, da vaju čaj ne bo napilnil! Je nadaljevala ter pogledala Olgo z zlobnim pogledom. »V Moskvi si se našla, debeluša.«

Privzdignila je nosilo za vedra ter udarila Olgo po plečih. Obe sva-kinji sta se zdrznili in zakričali:

»Moj bog, ti moj bog!«

Potem je šla Tekla na reko in se kregala spotoma tako glasno, da je bilo slišati v koči.

Dan je potekel. Dolgi jesenski večer je napočil. V koči so motali svilo. Vsi so delali razen Tekle, ki je bila onstran reke. Svilo so dobivali iz sosedne tovarne in cela družina ni mnogo zaslužila pri tem, kakih dvajset kopejk na teden.

»Za časa robstva je bilo boljše,« je rekel stari ter si dal opraviti s svilo. »Delali smo, jedli in spali ob dolocenem času. Opoldne smo imeli ohrovt na juhi in kažo, za večerjo tudi. Kumar in zelja je bilo dosti, lahko smo jedli, kolikor se je hotele zje-«

bilo. Tudi bolj strogo je bilo, vsak je vedel, kje je njegov prostor.

Razsvetljevala je sobo ena sama svetilka, ki je medlo gorela in se kadila. Če se je kdo vstopil pred luč in je padla njegova široka senca na okno, je bilo videti, kako svetlo je svetila luna. Stari Josip je pripovedoval počasi, kako so živeli prej tu, za časa robstva, kako so se vršili v tej isti vasi, kjer je bilo življenje sedaj tako pusto in revno, lovi s psi-gonilci in s hrsti in kako so dajali na teh lovih kmetom žganja, kako so pošiljali cele vozove divje perutnine v Moskvo mladi gospodi, kako so kaznovali hudobneže s palicami, dobre pa obdarovali. Tudi babica je pripovedovala to in ono. Ničesar ni pozabila prav ničesar. Pripovedovala je o svoji gospe, dobri, bogaboječi ženi, katere mož je bil pijanec in razuzdan; vse hčerke je slabo pomozila: Ena je vzela pijanca, druga človeka iz meščanskega stanu, tretjo je nekdo skrivaj odpeljal (stara mati, ki takrat še ni bila omožena, je pomagala) — in vse so kmalu umrle, tudi mati. In ko je stara mati o tem pripovedovala, se je začela celo jokati.

Naenkrat je nekdo potrkal na vrata in vsi so se prestrašili.

»Stric Josip, dovoli mi, da tu prenočim!«

Vstopil je mali plešasti stari, kuhar generala Zukova. Žegar kučma je bila zgorela. Sedel je, poslušal nekaj časa ter začel potem tudi pripovedovati spomine. Nikolaj, ki je sedel na peči, da so mu noge visele dol, je poslušal ter vedno spraševal po jedilih, ki so jih prirejali za gos-podo. Govorili so o beefsteakih, co-lettih, raznih juhah, omakah, in kuhar, ki tudi ni bil ničesar pozabil, je našteval jedi, ki jih danes ne kuhajo več. Tako so imeli svoj čas cvrta jajca, ki so jih imenovali »Rano, ko se zbudiš.«

»Ali ste pripravljali tudi Côte-lettes maréchal?« je vprašal Nikolaj.

»Nismo.«

»Ej, vi kuharji!« Male deklice, ki so posicale in ležale na peči, so gledale doli in niso trenile. Videti je bilo, kakor da jih je veliko število tam gori, kakor angelov v oblakih. Zelo jim je ugajalo pripovedovanje; vzdihovala so dekleta, včasih so se zganila, prebledela vžičenja ali strahu in poslušala

pripovedovanje babice, ki je bilo najbolj zanimivo. Poslušala so, da se niso upala ganiti in so zažravala dihanje.

Molče so šli spat, in stari, vznemirjeni in razburjeni, so razmišljali, kako lepa je mladost, ki zapušča, pa naj je potekla kakor koli, samo žive, vesele in ginljive spomine, in kako strašna in mrzla je ta smrt, ki stoji pred nami, — ej, bolje, ne misliti na to! Svetilka je ugasnila. In zdelo se je, kakor da spominja tema, in obe okni v mesečini in tiho in hreščanje zibke samo na to, da je življenje poteklo in se nikdar ne vrne več. Ce je kdo zaspal, se mu je naenkrat zazdelo, da se kdo dotika njegovih ram, da mu piha v obraz, in spanec je bil prepreden in čutili je bilo, kakor da so vsi udi od ležanja otrpeli in zopet so se podile po duši misli na smrt, prišlo pa so misli na bedo, na živila, da se je moka podražila in čez malo časa se je zopet spomnil, da je življenje preteklo in da se ne vrne več.

»Moj bog!« je zavzdihnil kuhar.

(Dolje priloge.)

Ta prvi sunek s močnimi silami je bil gladko zavrnjen.

Potem so prenesli svoje napadalno delovanje bolj severno. Iz solkanskega loka so naskočili višine trnovskega gozda, strmo proti jugu padajoče, napadli so Sveto goro in Sv. Gabrijela. Tudi to podjetje ni bilo uspešno. In sedaj je pričel tretji sunek, ki se je razvil v razljučeno borbo na Krasu. Po sredi Krasa gre ta krvava borba, kajti najkrajšo pot do Trsta ob morju so Italijani že zdavnaj opustili. Č. in kr. pozicije, katerih južno krilo se našlanja na Adrijo v močvirnem terenu, so se le prav malo izpremenile od pričetka vojne. Prva črta, kakor smo jo sami izbrali, je tekla približno pol kilometra zapadno ceste Devin - Stivan. Pozneje so prodrle č. in kr. čete čez Bagni, vzhodno Tržiča. Tamkajšnje okope so držale proti vsem italijanskim napadom, čeprav je ob izlivu Sdobe postirana italijanska artiljerija hotela na vsak način jih razrušiti. Tekom bojev v avgustu so bile te pozicije ponovno napadene z največjo silo, ne da bi mogel sovražnik le za korak naprej.

Doberdobska planota je kotirana na 92. prostor vzhodno med Vipavo in morjem pa izkazuje višine nad 200 metrov in še bolj izhodno nad 300 in 400 metrov, proti izlivu v Panzano pada teren. Značaj planote je Kras, kamenje, raztrgan in razklan svet, brez drevja in vode.

Težki italijanski porazi.

Šesti dobni dan na Goriškem je podal dokaz, da je tretja italijanska armada v petih zaporednih dneh vtrpela težke poraze. Približno polovica te okoli 8 divizij broječe bojne sile je bila po vrsti pogrnjena v boj; večina italijanskih polkov, borečih se proti našim junaško branjenim črtam, je izgubila 50 odstotkov svojega moštva. Te težke izgube so napotile vojvodo d' Aosta, da je pritegnil divizije iz rezerve, da je mogel tako zamenjati polke, ki so se doslej vojskovali. Vsled tega je nastal bojni odmor, tekem katerega je italijanska artiljerija obsipala naše pozicije s težkim ognjem, da bi se tako naše čete ne mogle odpočiti. Naše hrabre branitelje čaka gotovo še trdo delo, ali dosedanja sijajna obramba in italijansko omahovanje nam dajata zaupanje, da smemo mirno pričakovati nadaljevanja kraške bitke.

Curil, 19. septembra. Kakor se privatno poroča iz Rima, je pripisati najnovejšo ofenzivo Cadornovo na eni strani silnemu pritisku zastopnikov zavezniških držav, ker ste Francija in Anglija potom italijanske ofenzive hoteli doseči olajšanje ostalih front, na drugi strani pa notranjim razmeram v Italiji, kjer se boje neizmerno nove zimске vojne. Vlada se boji elementarnih izbruhov italijanskega ljudstva, ako bi se ne posrečilo, doseči važne uspehe še pred nastopom zime in bi bila vlada prisiljena povedati zastopnikom ljudstva, da bo morala italijanska armada prestatiti novo zimsko vojno v jednaki poziciji, kakor prejšnje leto.

Lugano, 19. septembra. (Kor. u.) Italijanski listi v svojih obsežnih in zastritih poročilih o kraški fronti priznatajo moč in ženjalnost tekem par tednov postavljenih obrambnih črt, silo, metodiko in sigurnost sovražnih topov, kakor tudi urejen dotok izdatnih ojačenj sovražnika.

Mirenski Grad.

Mirenski Grad, katerega so zavzeli Italijani, je višina 120 m nad morjem v kotu med levim bregom Vipave in desnim podnožjem Kraškega hribovja, tik Mirna. Celo goriško ravan se vidi s te višine in vso furlansko nižino.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

16. septembra. V Suganski dolini so bili včeraj napadi malih sovražnih oddelkov na naše pozicije med potom Coalba in Maora gladko zavrnjeni. V Flajmski dolini, Avisio, so splezali naši vrli alpinisti bataljona Monte Rosa čez strme skale severovzhodno Cauriola in osvojili grebensko pozicijo v višini 2318 metrov. Posadka, sestojela iz tirolskih gorskih čet, je bila večinoma razpršena, okoli 100 mož je bilo vjetih. Na glavni točki potoka Felizona, Boite, je poskusil sovražnik ponovno napad na naše pozicije na vrhu Forame, bil pa je odbit z izgubami. — Na julijski fronti na prostoru med Plavi in Gorico intenzivno artiljerijsko delovanje. Na kraški planoti je nadaljevala naša infanterija z napadi na sovražne pozicije vzhodno Dola. Na levem krilu je zavajevala ob sovražnika močno zasedeno višino Mirenskega Grada. Dalje južno Lokvice in vzhodno Opatjegasela smo osvojili s sijajnimi bajonetnimi napadi obsežne okope in vjeli 1077 mož, med njimi 20 oficirjev. Naša skupina Farzanov in Voisinov je obsula včeraj železniške naprave pri Komnu z vidnim uspehom in se je vrnila nepoškodovana.

17. septembra. V Suganski dolini med potokoma Coalba in Maora smo provzročili v bojih 14. t. m. sovražniku jako težke izgube. Doslej je bilo pokopanih nad sto Avstrijcev. Sovražnik je bil vržen na desni breg Brante, na kar je pričel živahno obstreljevati naše pozicije levega krila vzhodno potoka Maora. Na to zaporedoma sledeči trije napadi sovražnika so bili zavrnjeni. V ozemlju Cauriola, Flajmska dolina, so naši alpinisti 15. t. m. zavajevane pozicije razširili in utrdili. Vjeli so 32 mož in vplenili tri strojne puške, dve metali min in številne puške z municijo vred. V gorenjem Deganu, Tajament, izredno ljuto sovražno artiljerijsko delovanje. V sosesčini prelaza Volala je padlo nad 2000 izstrelkov vseh kalibrov. Naše čete so vzdržale ljuto ogenj neomajno. Na julijski fronti se je ponovil včeraj artiljerijski dvoboj, prav posebno v bovski kotlini, kjer je naša infanterija vdrla v sovražne pozicije na Rombonu, Javorčku in Vrščicu. Na Kraški planoti so pričele naše neutrudljive čete z obnovljeno energijo boj proti sovražnim pozicijam, ko so odbile ponočne protinapade. Po obojestransko ljutem boju so zavajevale naše čete nadaljne močno izgrajene okope in vjele okoli 800 mož, med njimi kakih 20 oficirjev. Preteklo noč je vrgla skupina sovražnih letal 12 bomb na Mestre. Nikake človeške žrtve, samo neznatna materialna škoda. Nad Kobariško kotlino je bil sestreljen v zračnem boju sovražen letalec. Eden letalec je mrtev, drugi je prišel ranjen v naše vjetništvo.

Bravura avstro-ogrškega letalca.

Dunaj, 19. septembra. (Kor. ur.) Iz vojnoporočevalskega stana: Dne

17. septembra je vpadlo na italijanski fronti na obeh straneh živahno letalsko delovanje. V Adžiški dolini je sestrelil vojni pilot četovodja Kina po silnem zračnem boju enega Capronija, ki se je spustil na tla v strmih letu pri Chizzoli južno Mori, močno poškodovan. Tako je četovodja sestrelil že drugo sovražno ogromno bojno letalo.

Tittoni obolei.

Lugano, 18. septembra. (Kor. urad.) Italijanski poslanik v Parizu Tittoni je resno obolei in je moral opustiti svojo udeležbo pri razpravah italijanskega trgovskega in prometnega ministra v Parizu kakor tudi svoje kasneje nameravane potovanje v Rim.

«Frankfurter Zeitung» poroča iz Lugana: Italijanski poslanik v Parizu Tittoni priobčuje članek v Nuovi Antologiji, ki naj bi dokazal, kakor njegovi prejšnji govori, da osrednji državi sta provzročili svetovno vojno in da Italija ni prekršila nikake pogodbe. Ne pove sicer nič novega, opira se v glavnem na citate nemških listov iz aneksijske krize leta 1909, ki so seveda brez vrednosti, ker so iztrgani iz celote.

DROBNE VESTI IZ ITALIJE.

Preko Zeneve poročajo, da se je udeležil italijanskega letalskega napada, na Poreč tudi D' Annunzio.

V Parizu so pričele razprave glede francosko - italijanskega uvoza Italijanom gre za dovoz premoga in za izvoz zgodnjega sadja in sočivja, katerega je Italija pred vojno za 200 milijonov frankov izvozila na leto v Nemčijo pa bi ga rada oddala odslej v entente države.

Bitka na Trajanovih okopih.

Boj v Dobrudži se bliža odločitvi. Sinočno nemško uradno poročilo pravi, da so vdrla nemško - bolgarske v rusko - romunske postojanke na črti Rašova - Tuzla in bitka za vevlačno zvezo Črna voda - Konstanca je v polnem teku. Vojni poročevalci javljajo, da se pripravljajo Rusi in Romuni na odločen odpor. Neprestano prihajajo čez most pri Črnivodi sveže čete in težka artiljerija. Črnavoda in Konstanca sami ste močno utrjeni in tvorijo jaki oporišči sovražnikovega odpora. Tudi pri Medžidiji se utrjujejo Romuni s pomočjo prebivalstva okoliških vasi dan in noč. Da sovražniki resno računajo z izgubo cele Dobrudže, temu je dokaz dejstvo, da so Romuni evakuirali vse severno Črnevodsko-Konstanco ležeče ozemlje do izliva Donave. Fronta bolgarsko-nemške armade poteka, kakor je razvideti iz bolgarskega poročila ob črti vasi Moralni Mamič - Arabagi - Concargea - Cobatinu - Tuzla. Bolgari so zasedli 15. t. m. Črnomoorsko pristanišče Mangalio, 45 km južno Konstanca, katere 1500 duš broječe, skoraj izključno grško prebivalstvo so bili Romuni poprej odgnali. Z Rašove ob Donavi že obstreljuje nemška artiljerija železnico pri Črnivodi in moti romunsko - ruske obrambne priprave na prav občuten način. Položaj v Dobrudži nam daje upanje, da bo tam skoraj izvojevan dalekosežen in pomemben uspeh.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

18. septembra. Ob Donavi ničesar pomembnega. V Dobrudži se razvija na črti vasi Mora Lui Mamič - Arabagi - Cocargea - Cobatinu - Tuzla započeti boj nam v prilog. V protinapadu smo zasedli vasi Sattului Chiol ter vplenili tam 5 topov in 4 strojne puške. Dne 15. septembra smo po kratkem boju zasedli mesto Mangalio, ki je je pred prihodom naših čet prebivalstvo zapustilo. Ob obali Črnegega morja mir.

19. septembra. Romunska fronta. Ob Donavi mir. Veliki boj, ki se vrši na črti vasi Mora Lui Mamič - Arabagi - Cocargea - Cobadinu - Tuzla, poteka za nas ugodno. Ob obali Črnegega morja vlada mir.

ROMUNSKO URADNO POROČILO.

17. septembra. V Dobrudži boji s sovražnimi prednjimi oddelki. Sovražni letalci so metali bombe na Konstanco; ubili so dva prebivalca in ranili štiri.

Romuni se boje srbske usode.

Občutni porazi v Dobrudži so romunsko javnost silno stregli in romunski listi se pritožujejo, da je ruska pomoč nezadostna. «Adevareul» piše, da Rusija vendar ne sme prigniti, da bi doletela Romunijo

enaka usoda kakor Srbijo, ker bi bilo to tudi za ruske interese katastrofalno. Drugi listi zopet izražajo bojazn, da bo nastalo pomanjkanje municije. Treba si je torej za vsako ceno prokrčiti pot v Solun. Zato naj udari Romunija z vsoto silo na Bolgare, na Sedmograškem pa se naj zadovolji z defenzivo. Preko Kopenhage poročajo celo, da se vršijo v mnogih romunskih mestih demonstracije proti vojni in da mora v Bukarešti vojaštvo stražiti palače četverozveznih poslanih pred napadi razočarane množice.

Oficijozni romunski «Viitorul» brani romunsko armadno vodstvo ter poudarja, da zadene vsa odgovornost za dogodek v Dobrudži rusko armadno vodstvo, kajti Dobrudža spada k ruskemu bojišču.

Angleži in Francozi o položaju v Dobrudži.

Iz angleških in francoskih listov odseva bojazn, da bodo rodili dogodki v Dobrudži jako opasne posledice za Romunijo. Hervé zahteva v svoji «Victoire» pojasnila o vzrokih težkih razočaranj ob Donavi ter pravi, da bi zaslužilo največje ogorčenje, ako bi narodi četverozveze pristupili, da centralne države Romunijo razbijajo. Angleško časopisje se boji za Konstanco, ki ni utrjena. «Times» pravi, da je vse odvisno od tega ali se bo moglo držati mostišče Črnavoda. Celu radi Bukarešte so Angleži v skrbeh. «Daily News» piše: Pokazalo se je, da romunski računi niso bili dovolj skrbno sestavljeni. Vse je sedaj odvisno od ruske pomoči. Za Romunijo so nastopili resni časi.

Pomen bolgarsko-nemške zmage v Dobrudži.

Kakor poudarjajo berlinski listi, je pomen Mackenseneve zmage v Dobrudži predvsem za to odločilen, ker je sovražnik prisiljen v defenzivo in ker so uničeni njegovi načrti proti Bolgariji.

«Echo de Paris» priznava, da so dogodki v Dobrudži odločilnega pomena. Sanje o ruskem pohodu skozi Bolgarijo na Carigrad in o združenju rusko-romunskih čet s Sarraillovo armado, so razpršene.

Grof Tisza o Romuniji.

«A Nap» poroča: V kuloarjih ogrskega državnega zbora se je razvil včeraj grof Tisza: V vojni se ne da prorokovati, toda jaz sem uverjen, da se bo intervencija Romunije končala s popolnim neuspehom. Romunija bo kmalu spoznala, da je opustila svojo nevtralnost v jako neugodnem trenutku in da tehtnica ne more nagniti na stran entente.

Pristopajte kot člani k »Rdečemu križu«!

Romunski poraz pri Hatzegyu.

Na Sedmograškem so prizadejali naše in nemške čete pod poveljstvom nemškega generala Jantana von Staaba Romunom težak poraz. Osvojile so romunske pozicije jugovzhodno Hatzegya ter so pognale sovražnika čez Merisor proti Petroseny nazaj. V severovzhodnem sedmograškem kotu so vršijo večji boji. Tam so se pomaknile močne romunske sile v ozemlju pogorja Gorgeny in Kelemen na obeh straneh gore-nega Maroša proti našim pozicijam. Romuni napadajo našo fronto med Marošem in gorenjo Bistrico. Skrajni točki tega bojišča ste Borgo v dolini Bistrice in kraji zapadno Gorgey Szt. Miklosa.

ROMUNSKO URADNO POROČILO.

17. septembra. Ob severni in severozapadni fronti napreduje prodiranje. Naše čete so zasedle po boju Homorod, Almas, Köhalom in Fogaras. Vjeli smo 10 častnikov in 900 vojakov ter vplenili več vojnega materiala. V dolini Strige so se nadaljevali silni boji na višini Brun, južno od Nagybarja. Opetovano je bila višina izgubljena in vzeta, končno pa smo jo obdržali. Vjeli smo 76 mož. Ob južni fronti artiljerijski dvoboj ob Donavi. Naša artiljerija je potopila dve z municijo obloženi barki.

Boj za Bitolj.

Boji, ki so se razvili zapadno in severno Ostrovskega jezera se smejajo označiti kot bitka za Bitolj. Kakor poroča francosko uradno poročilo, so zajurili Francozi v nedeljo mesto Florino in sinočno nemško uradno poročilo potrjuje, da so se razvili v florinski kotlini novi boji. Tu silijo francosko - ruski oddelki proti severu v bitoljsko ravnino. Njih operacije podpirajo Srbi od vzhoda sem. Srbski oddelki so se pred nekaj dnevi polastili višin Nidže Planine in so se zagnali proti 2417 m visokemu vrhu Kajmakčalan, ki obvladuje z jugovzhoda ravnino in mesto Bitolj. Francozi so vedeli že 18. t. m. povedati, da so Srbi v trdni posesti tega važnega vrha, včerajšnje bolgarsko uradno poročilo pa naznanja, da so Bolgari vse srbske napade na Kajmakčalan s protinapadi odbili. N ostali makedonski fronti ničesar pomembnega. Bolgarske patrulje so pregale na pobočju Belašice Planine sovražne oddelke ter zasedle nekaj vasi. Zanimivo je, da so tudi v Makedoniji baš italijanske čete tiste, ki se najmanj uveljavijo.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

18. septembra. Makedonska fronta. Včeraj so združene rusko - francosko - srbske čete napadle naše pozicije okrog Florine. Vse sovražnikove napade smo s protinapadi zavrnili. Tudi sovražne napade na višino Kajmakčalan smo odbili. V dolini Moglenice navadni artiljerijski in infanterijski ogenj. Ob Belašici planini smo napadli sprednje pozicije Italijanov pri vseh Matnica, Gornji Poroj in Dolnji Poroj ter vjeli 5 častnikov in 250 mož, vse 62. pešpolka. Poleg tega smo vplenili 2 strojne puške. Ob Strumi neznatni infanterijski boji med prednjimi oddelki. Ob Egejski obali mir. Sovražni letalci so obstreljevali vasi Pravišto.

19. septembra. Makedonska fronta. Živahni boji za Florino trajajo. Vse prizadevanje sovražnika vzeti višino Kajmakčalan so se vsled naših protinapadov ponesrečilo. V nižini Moglenice in na obeh straneh Vardarja slaboten artiljerijski ogenj. Ob pobočju Belašice planine so naše patrulje prepodile nasprotnika ter zavzele vasi Sugovo, Matnica, Gornji in Dolnji Poroj. V tel vseh smo našli mnogo opuščenega materiala. V Dolnjem Poraju so pustili Italijani 200 pušk. Na fronti ob Strumi in ob obali Egejskega morja ničesar pomembnega.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

16. septembra. Med Strumo in Vardarjem silna kanonada. Prakske na vznožju Belašice planine in na dohodih do Mačukova. V okolici Vetrinika - Kajmakčalan smo prodirali. Srbi hitro zasledujejo poraženega sovražnika. Zapadno od Ostrovskega jezera so prekoračili reko Brvico, 10 km od Florine. Vplenili so vsega skupaj 32 topov. Francozi in Rusi so prekoračili črte Malarske planine ter zmagovito prodrali v okolico Florine. Naša letala so metala bombe na Bitolj.

18. septembra. Orijentska armada. Srbski oddelki so osvojili v onem samem naskoku močno utrjeno s številnimi žičnimi mrežami zavarovano prvo bolgarsko črto na gr-

beno Kajmakčalan. Protinapad je bil popolnoma odbit. Severozapadno Ostrova so Srbi nadaljevali prehod preko reke. Srditi boji, ki je trajal 17. t. m. ves dan in sledečo noč na fronti Resna-Florina je prinesel francosko-ruskim četam sijajno zmago. Francozi so zajurili Florino ter jo popolnoma zasedli. Sovražnik se umika v neredu na Bitolj.

SRBSKO URADNO POROČILO.

16. septembra. Naše čete so izkoriščajoč svoj uspeh napadle bolgarska krčila v smeri na Florino ter so se polastile sovražnih glavnih pozicij na Malki Nidže in Malki Reki. Armada generala Bojadževa se v neredu umika na Bitolj. Srbi so napravili mnogo vjetnikov ter vplenili 29 topov raznega kalibra; obrnili so jih proti Bolgarom, katerim so prizadejali ogromne izgube.

16. septembra. Včeraj smo nadalje napadali v okolici Moglena. Sovražnik je tam zelo močen. Tudi je plezati preko pravih skalnatih sten. V smeri na Florino je položaj dober. Vplenili smo nadaljne topove in strojne puške ter mnogo municije. Naše izgube so lahke, sovražne velike.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

17. septembra. Na fronti ob Strumi so imeli angleški izvidni oddelki razne srečne boje na levem bregu reke ter vplenili več sovražnikov. Na Belašici planini in ob Vardarju precej živahna kanonada na obeh straneh. Vzhodno od Črne so dospeli Srbi neposredno do Vetrinika in Kajmakčalan. Prej je bila cela vrsta ljutih bojev do zadnjega končala njim v prilog. Zapadno od Ostrovskega jezera Srbi nadalje korakajo preko reke. Njih artiljerija je otvorila silen ogenj na Bolgare v okopih na desnem bregu reke. Francosko - ruske čete na levem krilu so hitro napredovale. Sedaj stoje pred Florino.

Nemci in Bolgari v Korici?

Iz Aten poročajo: Dne 9. septembra sta prispela v Korico dva nemška in bolgarska častnika, ki sta grške oblasti obvestila, da bo Korica zasedena. Grške čete so dobile na to povelje, da naj mesto zagostijo.

Grški prostovoljci v četverozvezni makedonski armadi.

London, 18. septembra. (Kor. u.) «Daily Mail» poroča iz Aten, da so dospeli v Košane prvi ranjeni Grki, ki se borijo v vrstah četverozvezne armade. Ranjenci pripadajo polku grških prostovoljcev, ki se je udeležil napada na Eksisu.

Grške homatije.

Angleži o novem grškem kabinetu.

«Daily Telegraph» poroča, da se nahaja v novem grškem kabinetu le eden Venizelosov pristaš, naučni minister Kanarls. Vsi ostali ministri so pristaši bivšega ministrskega predsednika Theotokisa, ki je vnet prijatelj Nemčije. Notranji minister Rufos je osební sovražnik Venizelosa. Venizelistično časopisje napoveduje vsakemu političnemu programu nove vlade brezobziren boj. Kalogeropoulos kabinet šteje v zbornici 40 pristašev.

Atene, 16. septembra. (Kor. u.) Novi zunanji minister je sprejel danes častitke vseh diplomatskih zastopnikov, iz v zvezi poslanih entente.

Nova grška vlada zahteva grške vojske nazaj?

Pariški «Matin» poroča iz Aten: Nova grška vlada bo zahtevala od Nemčije, da pusti domov IV. grški armadni zbor, ki se je podal pod nemško varstvo.

Grške čete v Sofiji.

Iz Sofije poročajo: Na potu v Nemčijo so prispele v nedeljo v Sofijo prve grške čete vzhodnomakedonskega armadnega zbora, več polkovnikov, 20 častnikov in okrog 400 mož. Na kolodvoru jih je pozdravil generalni adjutant kralja Ferdinanda, ki je razdelil med častnike in njih rodbine mleka in šarklja.

Turška vojna.

TURŠKO URADNO POROČILO.

19. septembra. Fronta v Felahiji. Bojevali smo se uspešno proti sovražnim baterijam ter smo razstrelili neko zalogo municije. Od sovražnika pričeti težki topovski ogenj je ostal brez učinka. Sovražni oddelci, ki je dospel v pokrajino Jensaje, smo vrgli na njega izhodne nazaj. — Perzijska fronta. Zavrnili smo švadrno sovražne kavalerije, ki se je približala do vasi Hama, 35 km severno Deh-Ahād.

Osvojitev mostišča Zarečje.

V zvezi z napadom romunskih čet med Blistrico in Marošem so udarili Rusi v ponedeljek z novo silo na naše postojanke med Jablonico in Dorno Vatro. Zlasti severno in južno Kirilbebo so se odigrali srčiti boji. Sovražnik je bil povsodi odbit, le pri Ludovici se mu je posrečilo pridobiti nekoliko na prostoru. — Krvavi boji v vzhodni Galiciji in v Voliniji so prinesli Rusom tudi v ponedeljek le strahovite izgube, pa nobene uspehe. Ob Stohodu so jim celo prizadejale naše in nemške čete občuten poraz s tem, da so jim izrgale važno mostišče pri Zarečju ter jih pognale na vzhodni breg reke nazaj.

RUSKO URADNO POROČILO.

17. septembra. Južno od Brzezanov, na desnem bregu Zlate Lipe, ljut boj. Naše čete so vrgle sovržnika, se polastile dela njegovih pozicij ter vjele 14 častnikov in 537 turških vojakov. V bližini reke Narajovke in železnice Podvisoki-Halič je imel velike izgube na mrtvih in ranjenih ter je pustil kakih 3174 vjetih, izključno samo Nemce, v naših rokah, med njimi 34 častnikov, poleg teh pa še 20 strojnih pušk in 2 topa za strelske jarke. Naši hrabri eskadroni s Krima so napadli 2 bateriji, pobili artiljeriste ter razstrelili tri tope in 54 municijskih voz, ki jih ni-

so mogli vzeti s seboj, ker je prišel en nemški bataljon na pomoč ter otvoril na eskadrono silen ogenj pušk in strojnih pušk. V Karpatih je zapadel ponekod sneg in zmrzuje.

Bolgarski kralj pri prestolonasledniku Karlu.

Bolgarski kralj Ferdinand, ki se je več dni mudil v nemškem glavnem stanu, je 15. t. m. obiskal tudi armadnega poveljnika generala prestolonaslednika nadvojvode Karla. Kralj Ferdinand je spremljal prestolonaslednika Boris. Sestanek je bil jako prirčen in bolgarski kralj je v spremstvu nadvojvode Karla obiskal fronto armade generalobersta Kövessa. Podelil je mnogim avstrijskim častnikom in vojakom bolgarska odlikovanja, prestolonasledniku viteški križ za hrabrost. Ponoči so se bolgarski gosti zopet odpeljali. Kralj Ferdinand se je na svojem potu mudil tudi v Lvovu.

Enver paša pri prestolonasledniku Karlu.

Turški vicegeneralisimus Enverpaša je obiskal, ko se je mudil pri turških četah v Galiciji, tudi prestolonaslednika nadvojvode Karla, ki ga je sprejel v daljši avdienci. Enverpaša in visoki turški častniki so bili zvečer gosti prestolonaslednika Karla.

Bitka ob Sommi

»Secolo« poroča, da so bili boji v Pikardiji nezasiščeno silni ter zlasti naglašajo divjo hrabrost nemških čet pri branitvi svojih pozicij od Barleuxa do Verdunovillersa. Dne 17. t. m. ob pol 3. popoldne je bilo dano znamenje za naskok na 12 km dolgo nemško fronto. Kljub izbornemu učinku artiljerijske priprave je bil odpor Nemcev, ki so skočili iz jam, globokih 10 m, izreden. Na mnogih točkah je prišlo do živahnega bližnjega boja. Nemci so branili vsako črto jarkov z največjo silo. 17. september je bil najbolj krvavi dan od početka bojev v Pikardiji.

Okrog Comblesa se vrše ljuti boji. Tu gre fronta v velikem protu vzhodu odprtem loku od Les Boeufs proti jugu tik mimo Comblesa in potem proti vzhodu na Rancourt.

Pred Verdunom skušajo Francozi prodreti iz svojih pozicij severno od Esnesa na cesti v Béthincourt. Posrečilo se jim je samo vdreti v en jarek na zapadnem pobočju 265 m visoke višine Mort Homme med Malancourtom in Cumiéresom.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

18. septembra popoldne. Severno od Somme so zavzeli Francozi vzhodno od Cleryja jarke ter zavrnili na tem mestu sovržne protinapade. Južno od Somme je izvršil sovržnik tekom noči več protinapadov na francoske jarke vzhodno od Bernyja in južno od Denicourta. Tam so poskusili Nemci nič manj, kakor 3 silne napade. Vse smo s težkimi izgubami za sovržnika zavrnili. Vzhod od Bernyja so Francozi iznova napredovali, enako tudi na vzhodnih robovih Denicourta, ki je sedaj popolnoma obkoljen. Število do sedaj naštetih vjetnikov dosega 1200. Deset strojnih pušk je ostalo v naših rokah. Glasom izpovedi vjetnikov so bile izgube 10. nemške nadomestne divizije in 120. nemškega rezervnega zbora v včerajšnjih bojih v okolici Bernyja zelo velike. Dva bataljona 38. in 11. divizije je francoska artiljerija skoraj popolnoma uničila. — Z ostalega dela fronte ni poročati o nobenem dogodku. Naradni Tarascon je zbil svoje peto letalo. Sovražnik letalo je padlo v Denicourtu na tla. Isti dan je zbil poročnik Heurteaux svoje sedmo letalo. Francoske letalske flotile so izvršile več obstreljevanj, 12 bomb so vrgle na kolodvor Nautillois, 33 na Villers, Carbonnel in Horgeny z višine 300 metrov. Napravili so precejšno škodo.

18. septembra zvečer. Severno od Somme nam je dal silno izvršeni napad v posest križišče sovržnih strelskih jarkov, kakih 200 m. južno od Comblesa ter nam prinesel kakih 50 vjetnikov, med njimi 2 častnika. V odsekah ob cesti iz Béthuna je ostal artiljerijski ogenj silen. Južno od Somme se je boj v Denicourtu ljuto nadaljeval. Ko je naša infanterija vzela vas in vjela zadnje branitelje, je potisnila svoje čete nekoliko 1 km proti Ablaincourtu. Istočasni boji so dovedli do zavzetja jarka zapadno Horgnyja, prepodili smo sovržnika iz treh malih gozdov jugozahodno od Denicourta ter zasedli več jarkov jugozahodno od tam; število neranjenih vjetih od 17.

in 18. t. m. na tem odseku presega sedaj 1600 mož, med njimi 25 častnikov. V Champagni precej močno delovanje obojestranskih artiljerij v pokrajini zapadno od ceste Souain-Somme Py. Na levem bregu Mose smo se polastili nemškega strelskega jarka ob južnih pobočjih Mort Homma; nekaj vjetnikov je ostalo v naših rokah. Na ostali fronti je bil dan miren.

Belgijsko poročilo.

18. septembra. Z belgijske fronte ni poročati ničesar pomembnega.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

18. septembra dopoldne. Pri Ginchju je padla močno utrjena nemška naprava, imenovana »štirikot«, ki se je doslej upirala našim napadom, kar je povzročilo, da smo potisnili naše črte na fronti ene milje za 1000 jardov naprej. Pri tem smo vplenili 7 strojnih pušk in vjeli mnogo sovržnikov. Od 15. naprej smo še vplenili: 5 težkih havbic, 2 poljska topa, 6 možnarjev za jarke in več strojnih pušk. Zadnjih 24 ur smo vjeli nad 500 Nemcev. Angleška letala so izvršila 17. t. m. zopet uspešen napad na letalsko taborišče Saint Denis Westem. Eno letalo smo prisilili, da se je spustilo na nizozemskih tleh z višine. Letalec je bil interniran.

18. septembra zvečer. Splošni položaj je neizpremenjen. Vzhodno od Courcelletta smo potisnili svoje črte občutno naprej. Južno od Thiepvala smo zopet vzeli del sovržnega sistema jarkov.

VOJNI SVET V LONDONU.

»Matin« poroča iz Londona, da se bo tam sestal nov velik vojni svet, katerega se bodo udeležili ministri, šef generalnega štaba in člani admiralkega sveta.

Nova angleška armada.

»Leipzig N. N.« poročajo iz Bazla po tamošnjih listih: Iz namigavanj »Daily Expressa« izhaja, da voziyo Angleži novo angleško armado na več kakor 100 parnikih na kontinent.

Armadni povelje nemškega prestolonaslednika.

Berolin, 18. septembra. (K. ur.) Prestolonaslednik je izdal 7. t. m. tole armadno dnevno povelje:

Nj. veličanstvo cesar mi je podelil danes hrastovo perje k redu Pour le mérite. Priznanje, ki leži v tem visokem odlikovanju, ne velja samo meni, marveč pred vsem moji vrhi armadi. To je zahvala Nj. Veličanstva za ono, kar stori armada v bojih pred Verdunom. Današ, ko vojna še ni končana, se ne da približno pregledati pomena teh bitk, ki dnevajo od 21. februarja skoraj brez prenehanja, niti se ne more presoditi njih vpliva na potek velike vojne, ki jo je prisiljena bojevati Nemčija za svojo eksistenco. Samo eno je gotovo: Da ni bilo nikdar v svetovni zgodovini od take armade pod netežavnejšimi okoliščinami zahtevano tako velikanski delo in da ni nobena armada izvršila toliko v drznem tveganju, z eno samo in odprano silo do

skrajnosti pri držanju doseženega! Pokazali ste se kao veliki nalogi, ki nam je postavljena. Moja neizbrisna zahvala vam je vsikdar zagotovljena.

Vrhovni poveljnik:
Viljem,
prestolonaslednik nemškega cesarstva in Pruske.

Pritisk entente.

Prestolni govor v nizozemskem parlamentu.

Haag, 19. septembra. (Kor. ur.) Parlament je bil odprt danes s prestolnim govorom kraljice. Kraljica je hvaležno konstatirala, da je bilo mogoče doslej nizozemskemu ljudstvu ohraniti mir in da so odnošaji Nizozemski do vseh držav mogli srečno obdržati značaj prijateljstva. Prestolni govor nadaljuje: »Jaz bom tudi v bodoče izpolnjevala dolžnosti, katere nalaga mednarodno pravo nevtralnemu državi, in trdno sem odločena, braniti našo neodvisnost po naših močeh in naše pravo varovati proti vsakomr. Da se izpolni ta naloga, se opiram razven na naše pravo na edinstvo naroda, na njega bojne sile na morju in na kopnem. Nadomeščanje pod zastavami stoječih čet z novo izvežbanimi vojniki in znatno razširjenimi našimi oboroženimi sil traja vedno. Kraljica je zaključila: »Z molitvijo, da bi nam Bog tudi v tem skrbni polnem času stal na strani, proglašeno sejo parlamenta za odprto.«

Ogrski državni zbor.

V včerajšnji seji je ogrski državni zbor nadaljeval razpravo o predlogih grofov Andrassyja in Apponyja glede sklicanja delegacij.

Posl. Mezössy je dokazoval, da za sklicanje delegacij ni nikakega postavnega zadržka. Prepričan je, da bi sklicanje delegacij prineslo slovesno izjavo solidarnosti med Avstrijo in med Ogrsko, da hočeta nadaljevati vojno, dokler niso zagotovljeni pogoji spodobnega miru. Taka demonstracija bi bila koristna monarhiji in vojskovanju. Kritikujoč delovanje diplomacije, pravi govornik, da je usoda Sedmograške pač žalostna, da je pa tudi klasično izpričevalo nespretnosti diplomacije. Prepričan je, da se bo sili naših čet in našim zaveznikom posrečilo, popraviti storjeno napako, a to še ne zmanjšuje krivde diplomacije in vlade. Ker izdajata Avstrija in Ogrska za vojne namene milijarde, je parlamentarna kontrola neizogibno potrebna, da se dožene, če se te milijarde prav porabljajo in da se dajate za armado strogo kontrolirajo. Dognati je treba, kdo spada h klici liferantov. Parlamentarna preiskovalna komisija je pač nemogoča, ali vojaški pododsek delegacije bi moral preiskati vse pogodbe glede dajatev za armado. Končno je zahteval govornik, da se mora brez-pogojno dati volilna pravica vsem, ki so na bojišču krvaveli.

Poslanec Geza Polony je trdil, da je sedanja situacija spodbila vso nagodbo iz leta 1867. Predlog grofa Andrassyja pomeni vmešavanje v notranje zadeve Avstrije. A če bi se odklonili na razpravi stoječi predlogi, bi bilo preprečeno poklicati skupne ministere na odgovornost. Ne gre, da bi posamične osebe odločevale o usodi celega naroda. Govornik trdi, da vlada v generaliteti sovržnost in animoziteta proti ogrskemu parlamentu. Samo če začne opozicija enotno organizirana in s primernim socialnopolitičnim programom boj proti vladi, sme s sigurnostjo računati na popolen uspeh.

Poslanec mejni grof Pallavicini je zastopal mnenje, da se pred njimi resnica pojavi in da se mora minister zunanjih del opravičiti. Govornik je kritikoval postopanje posamnih organov armadnega vodstva, opozarjal na pomanjkljivost sanitetne uprave in razpravljal o sodelovanju odlikovanj. Končno je govornik zahteval zakon, ki bo dal rodbinam rezervnih oficirjev tiste pravice, ki jih uživajo rodbine aktivnih oficirjev. Zahteval je, naj se pokličejo na odgovor tisti, ki so krivi, da sedmograško prebivalstvo ni moglo pravočasno sebe in svoje imetje spraviti na varno.

Poslanec Ugron se je izrekel za sklicanje delegacij, trdil, da so se glede romunskega vprašanja zgodile velike napake in dejal, da poslanik grof Czernin ni bil pravi mož, da bi bil naše interese v Romunski zastopal. Tudi je zastopal stališče, da ne gre, da bi minister zunanjih del razpolagal z življenjem in imetjem madžarskega naroda, ne da bi se ga moglo poklicati na odgovornost.

Poslanec Smrečsanyi je obžaloval, da se ni oglasil glede sklicanja delegacij še noben član večine državnega zbora, grajal, da monarhija ni že prej obravnavala z Romunski in zahteval spremembo sistema.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 19. sept.

Zupan, g. dr. Ivan Tavčar, odprti ob 6. sejo ter imenuje za overovatelja zapisnika občinske svetnice gg. Kraigherja in Zupančiča. Svojo odsotnost so opravičili občinski svetniki gg.: Elbert, Kavčič in Pavšek. Zupan nato nadaljuje:

Prvič po počitnicah smo se zopet sestali ter Vas toplo pozdravljamo. Tekom počitnic smo slavili

rojstni dan cesarja.

Spominjali smo se vladarja s spoštljivo vdanostjo, nekateri z darovi, vsi pa z gorko ljubeznijo njega, ki stoji kakor železen vitez sredi tega svetovnega viharja nam vsem v spodbudo, in tolažbo ter vir našega zaupanja.

Nov sovržnik se je v tem času dvignil proti nam.

Romunija nam je napovedala vojno. Ubrani smo se drugih silnejših sovržnikov, ubranili se bomo tudi tega.

Pri tej priliki hočem naglašati, da stoji naša srca tudi na strani druge državne polovice in sočustvujejo z nesrečnim prebivalstvom Erdelskega. V znak solidarnosti prosim, da mestni svet sklene darovati za begunce z Erdelskega svoto 1000 kron v roke ministrskega predsednika v Budimpešti. Sprejeto.

V tem počitniškem času smo imeli priliko spominjati se naših vrljih polkov in bataljonov, ki stoje proti sovržniku. Ko so se vršili boji proti laški ofenzivi, se je odlikoval naš lovski bataljon št. 7. V imenu mestne občine ljubljanske smo izrekel poveljniku domačega pešpolka in lovskega bataljona čestitke mesta ter sem dobil od obeh odgovor, ki je bil že objavljen.

Ob priliki rojstnega dneva Nj. Veličanstva sem iz mestnih sredstev naklonil 5000 K za dva namena in sicer:

2500 K za vdove in sirote ter invalide po vojnah, padlih na soški fronti, in za invalide s te fronte ter 2500 kron za vdove in sirote padlih vojakov 3. armadnega zbora. Sprejeto.

Dobil sem z obeh strani zahvalna pisma.

Posredovalnici za goriške begunce sem odkazal 15.000 kron podpore.

Za birmance begunce v Brucku ob Litvi sem nakazal 400 kron.

Za ogrsko bolnišnico v Ljubljani sem dal izplačati ob priliki cesarjevega godu 500 kron ter prejel od višjega štabnega zdravnika zahvalo.

Avstro - ogrska banka je praznovala julija t. l. 100letnico svojega obstanka ter izdala v spomin lepo plaketo, ki jo je izročila tudi mestni občini.

Dvorni svetnik Fran Levec je izročil mestnemu arhivu Jurčičevo zapuščino in notarja Kozlerja ostalino, ki se bosta hranili v arhivu.

Finančno ministrstvo je na tozadevno prošnjo podaljšalo mestni občini brezobrestno posojilo v znesku 200.000 K do 15. februarja 1920.

Glede odmere pridobitne od užitniškega zakupa za leto 1916. je prišlo med upravo užitniškega zakupa in finančnim ravnanstvom do difference ter se bo vložila proti razsodbi finančnega ravnateljstva pritožba na upravno sodišče. Občinski svet pritrudi.

Dela pri novem šempetarskem, oziroma nadvojvode Evgena mostu so se že pričela in je upati, da bo most še letos dograjen. Stavbno vodstvo je prevzel nadkomisar inženir gosp. Štembov.

Kanalizacija v Spodnji Šiški.

Kakor znano, se je novi kanal na Celovski cesti zgradil v važno svrhu, da se konečno odpravijo neznosne poplave te prometne ceste in sosednjih zemljišč v okolici občinskega doma.

Nekdanja spodnješišenska občina, katere je spravlja zadevo v tir, je imela isti cilj pred očmi; zgraditi je nameravala kanal, kateri naj bi odvajal padavinske vode, in se za enkrat ni računalo z odvajanjem fekalij. Da bo novi kanal takega omejenega pomena, je poudarjalo že poročilo mestnega stavbnega urada, na čigar podlagi je mestni občinski svet v seji dne 20. aprila leta 1915. dovolil potrebni kredit.

Novozgrajeni kanal se začasno, t. j. dokler se z definitivnim zveznim kanalom ne priključi mestnemu kanalskemu omrežju, izliva ob pivovarni »Union« v odprt, 650 metrov dolg jarek, ki vodi ob Lattermannovem drevoredu mimo dirkališča in potem pod tiri južne železnice v cestni kanal Franca Jožefa ceste.

Popolnoma jasno je in naravno, da se iz zdravstvenih razlogov v ta odprti jarek ne sme spuščati nikakoršna nesnaga, temveč samo deževnica.

Iz tega razloga pa se tudi ne smejo v novi cestni kanal potom hišnih kanalov odvajati katerekoli nečiste vode, t. j. vode iz stranišč, od pralnic, od pomivanja itd.

V takih razmerah more mestni magistrat dovoliti zgradbo in priključitev hišnih kanalov ob Celovski cesti edino le tam, kjer so zaradi poplave zemljišča neobhodno potrebni, z izrecnim pogojem, da se ne smejo v kanal odtekati nobene nesnažne vode. Kanali pa morajo tudi v takih slučajih ostati kolikor mogoče oddaljeni od greznic, da se samolastna priključitev greznic in gnojnic k novozgrajenemu kanalu onemogoči.

Te omejitve gotovo niso prijetne, in stavilo se je vsled tega vprašanje, zakaj se ni novi cestni kanal še naprej podaljšal do kanala na Marije Terezije cesti, ali zakaj se ni napravilo mesto odprtega jarka v Lattermannovem drevoredu pokrit kanal.

Oboje se je ovaževalo, toda ena ali druga rešitev bi imela kljub precejšnjim stroškom le začasen pomen.

Obstoječi kanal na Marije Terezije cesti je namreč preplitev in dosti premajhne profila, da bi se mogel speljati vanj dovolj globok in obsežen kanal, ki bi zadostoval za kanalizacijo vsega obširnega šišenskega ozemlja. Zvezni kanal, kateri bi se sedaj gradil od pivovarne »Union« do Marije Terezije ceste s približnimi stroški 20.000 K, bi služil torej le za okrožje Celovške ceste. Kanalizacija vsega šišenskega ozemlja pa bo postala tekom prihodnjih let čimdalje bolj pereča; kadar bi se pa v to svrhu zgradil od Ljubljane navzgor po Prešernovi ulici, Dunajski cesti in Marije Terezije cesti novi zbiralnik za vse šišensko ozemlje, bi prej omenjeni zvezni kanal od pivovarne »Union« do Marije Terezije ceste, ki bi se sedaj gradil, takrat izgubil sploh vso veljavo.

Enako je s pokritjem sedaj odprtega jarka ob Lattermannovem drevoredu. Provozništvo bi približno iste stroške in bi bilo tudi le provizorne vrednosti. 650 m dolg pokrit kanal sredi travnikov bi po zgradbi glavnega šišenskega zbiralnika postal popolnoma odveč. Snaženje od obilnega blata in peska, ki ga donajajo močni dotoki iz tivoljskega gozda, bi pa povzročalo trajno neprimerno višje stroške, kakor če bi jarek ostal nepokrit.

Ne glede na vse to — je v sedanjih razmerah zgradba kanalov zvezana s tolikimi težavami, da se je bilo omejiti samo na najnujnejše.

Prebivalci ob Celovski cesti morajo tedaj te omejitve toliko časa potrpeti, dokler se ne zgradi glavni zbiralnik za Spodnjo Šiško.

Darila.

Vodstvo Kino - Centrala je sporočilo, da je iz svojih dohodkov darovalo za olepševalna dela na ljubljanskem Gradu 2000 K, za kar se zahvaljujem.

Mestnemu magistratu so došli sledeči darovi:

G. Emerik Mayer povodom smrti svojega očeta 1000 K za mestni ubožni sklad. G. Josip Zidar, nastanitvene pristojbine za meseca julij in avgust in sicer: 1. Za vdove in sirote padlih vojakov 53 K 65 v; 2. za aprovizacijo ubožnih slojev 53 K 65 v; 3. za vojno - oskrbovalni urad 53 K 65 v; 4. Rdečemu križu 53 K 65 v = 214 K 60 v. G. Adolf Mikusch, dežnikar, volilo njegove matere 200 K za mestni ubožni sklad. Dediči po Mariji Piršič 200 K za mestni ubožni sklad. G. Anton Deghenghi, posestnik 150 K za vdove in sirote padlih Kranjcev. Ga. Adela Peters, zobozdravnika soproga 100 kron za vdove padlih vojakov. Tvrda Anton Stacul povodom rojstnega dne cesarjevega 100 K za vdove in sirote 3. voja in soške fronte. G. Anton Cerne, graver, provizijo za prodajo vojnih znakov in sicer: 1. za oslepele vojake Kranjske 50 K; 2. za sirote padlih kranjskih vojakov 50 K = 100 K. Tvrda F. Terdina, mesto venca na krsto g. Emeriku Mayerju 50 K za v vojni oslepele kranjske vojake. G. Feliks Urbanec s soprogo 100 K za vdove in sirote padlih 3. zbora. G. Ignacij Zargi povodom 50-letnice za oslepele kranjske vojake 20 K; za vdove in sirote padlih 15 K; za goriške begunce 15 K = 50 K. G. Aleksander Gjud, brivec in posestnik, povodom rojstnega dne Njegovega Veličanstva 30 K za vdove in sirote na soški fronti padlih junakov. Rodbina Perdan mesto venca na krsto dr. Karla Slanec 30 K za vdove

ve in sirote na soški fronti padlih vojakov. C. in kr. polkovnik v p. pl. Polajner mesto venca 26 K za Rdeči križ. Ravnatelj Peter vitez Grasselli s soprogo mesto venca na krsto g. Hildi Tönnies 25 K za vdove in sirote padlih Ljubljancev. Ravnatelj Jadranske banke Milan Bogady mesto venca na krsto nadzorniku I. Gomilšku 20 K za vdove in sirote padlih Kranjcev. G. Fran Golob, trgovec in posestnik mesto venca na krsto g. Hildi Tönnies 20 K za vdove in sirote padlih Kranjcev. G. Anton Rozman, trgovec, mesto venca na krsto g. Ivani Samec 20 K za mestne uboge. Neimenovani štabni častnik prispevek za tranzenalno nastanitev za julij in avgust skupaj 13 K 20 v v vojno - dobrodelne namene. Gospa Amalija Korbar, gostilničarja vdova povodom cesarjevega rojstnega dne 10 K za vdove in sirote padlih Kranjcev. Ga. Mici Götzl, za vdove in sirote padlih 3. zbora 10 K. G. Avgust Pokorn, c. kr. domobranski nadoficijal povodom rojstnega dne Nj. Veličanstva 5 K za vdove in sirote 3. zbora. Zbirke »Slovenskega Naroda« in sicer: 1. za vdove in sirote padlih Kranjcev 154 K; 2. za sklad za invalide 17. pešpolka 50 K.

Skladu za aprovizacijo ubožnih slojev ljubljanskih so darovali:

Mestna hranilnica ljubljanska 5000 K. G. deželni predsednik Henrik grof Attems 200 K. Mestna hranilnica ljubljanska mesto venca na krsto svojemu bivšemu podpredsedniku stavbenemu nadsvetniku Franu Pavlinu 100 K. Ljubljanska kreditna banka mesto venca na krsto nadsvetniku Franu Pavlinu 100 K. Krajna skupina ljubljana državnega društva bančnih in hranilničnih uradnikov Avstrije 100 K. Neimenovan 100 K. Josip Zidar, del najemščine za vojno. Žitni urad 93 K 75 v. Veletržec Andrej Šarabon mesto venca na krsto nadsvetniku ing. Franu Pavlinu 50 K. Prostovoljni davek na krušne karte dne 21. julija 226 K 04 v in dne 2. septembra 237 K 57 v.

Župan g. dr. Tavčar nato odgovarja na nekatere interpelacije ter naznani, da je dal stavbni urad postaviti v park pred cerkvijo srca Jezusovega 5 klopi. Glede pokvarjene moke pojasni, da je dobila aprovizacija samo 8 vreč take moke ni je pa dala v promet ter tudi nobenih pritožb ni bilo.

Zapisnik zadnje seje se odobri.

Občinske takse.

Podžupan g. dr. Triller poroča nato o županovem dopisu glede določitve občinskih taks za mesto Ljubljano v smislu deželnega zakona z dne 4. maja 1914, ki daje občanom pravico za gotove občinske posle pobirati posebne takse ter je postavil tudi tarif za maksimalne takse. Navzoča kvalificirana večina. Takse bi znašale za:

sprejem v občinsko zvezo	K 200—
za podelitev meščanstva	50 do
brez ozira na takso za meščanski fond	100—
razglase na občinskih deskah prostovoljno dražbo premičnin	2—
izklicatelja za 1/2 dneva	10—
odobritev razdelilnega načrta	3—
niveliranje	100—
stavnobno dovoljenje	25—
a) pritličnih	20—
b) enonadstropnih	30—
c) dvo in večnadstropnih hiš	50—
prezidave	20—
poprave	10—
domovnice	40—
poselske knjižice	40—
prepise uradnih spisov	1—
spričevala	1—
plesne zabave	5—
prekoračenje policijske ure za vsako uro	1—
igre na dobitke	5—
bakljade	10—
godbene avtomate na leto ogleda na mestu v stavbah in drugih zadevah	40—
dovolilo porabe in stanovanja	15—
tekmovalne vožnje	10—
obhode	10—
predstave, menežarije, stojišča na dan	6—
živinske potne liste	40—

Večina teh taks se giblje pod maksimalnim tarifom.

Veselični davek.

Glede veseličnega davka in nje ga uvedbe v Ljubljani poroča podžupan dr. Triller, da se je obrnil župan do graške občine ter kaže uvesti ta davek na popolnoma enak način kakor tam, ker je ta načrt že odobren. Pobiralo pa bi se veseličnega davka pri vstopninah od 20 v do 40 » po 1 v » 40 » » 60 » » 2 » » 60 » » 100 » » 4 » za vsaka nadaljnjo krono po 6 »

Prizadete bi bile razne prireditve, razstave, gledališča, varieteti, predstave v cirkusu, kinematografij, plesi, koncerti, dirke in drugo brez razločka, ali se vrše v zaprtih prostorih ali na prostem, ali jih prirede društva ali zasebniki. Oproščene bi bile le dobrodelne in patrijotične prireditve, znanstvena in izobraževalna predavanja, muzeji, galerije slik ter prireditve na javnih prostorih, če ne trajajo nad 12 ur ter redne gledališke predstave. Sprejeto. Župan g. dr. Tavčar izreče posebno zahvalo gerentu graške občine g. Underreinerju, za hitro postrežbo s tozadevnim materialom.

Gospod Metod Koch, korvetni kapitan, je ponudil za odkup stavbišča št. V. mestne parcele št. 99/I. katastralne občine Gradišče po 8 K za m². Poroča občinski svetnik Smole. Določena je sicer cena na 12 kron za m², ker pa bo treba pri tem stavbišču precej dvigniti svet, se priporoča dati svet za ponudeno ceno. Sprejeto.

G. nadkomisar Govekar poroča nato o celi vrsti prošnji za sprejem v domovinsko zvezo mestne občine ljubljanske; 12 prosilcem se sprejem odkloni, 2 pa se zagotovi sprejem, če dobijo avstrijsko državljanstvo.

Izvršila se je dne 26. julija nadna skontracija mestne blagajne v navzočnosti ravnatelja mestnih uradov dr. Zarnika in ravnatelja Trdine ter se je našlo vse v največjem redu.

Poročevalec podžupan g. dr. Triller poroča nadalje o županovem dopisu glede draginske doklade vpokojenim magistratnim uslužbencem. Sklene se iz aprovizacijskega fonda vzeti v to svrhu kredita 5000 K ter porabiti za draginske doklade 4550 K, ostali znesek pa porabiti za morebitne poznejše potrebe.

O računskem zaključku mestne hranilnice ljubljanske. — poročal občinski svetnik Mally — smo poročali že v včerajšnjem listu. Zaključek je bil odobren.

Cestna železnica.

Ljubljanska cestna električna železnica poroča o uspehu tekom leta 1915. Podžupan g. dr. Triller poroča, da izkazuje železnica za leto 1915 prebitka 33.853 K 08 v proti primanjkljaju 15.000 K leta 1914. Kljub temu mestna občina še ne more izvajati svojih pravic, katerih se bo mogla poslužiti še le, ko se bo izkazala gotova rentabilnosta, ki se pa da doseči samo z razširjenjem omrežja. Zanimivo je, da se je vozilo leta 1915 po cestni električni železnici 1.802.737 pasajirjev torej za več kakor 40% več kakor leta 1914. Neplačujočih pasajirjev je bilo poleg tega 112.800. Poročilo se vzame na znanje nekvarno vsem pogodbenim pravicam mestne občine ter se v podobi resolucije izrazi želja, da naj se uvede dnevna vožnja to je vsakih 7 1/2 minut do 9. ure zvečer namesto kakor do sedaj do 8. Na predlog občinskega svetnika g. Likozarja izrazi občinski svet še željo, da se uredi čas vožnje na Dolenjski kolo-dvor tako, da bodo imeli vozovi zvezo in da naj zlasti na tej progi revidirajo pasove.

Za revizijo pšov se dovoli 4 magistratnim organom po nasvetu občinskega svetnika g. Mallyja nagrada 125 K v enakih delih.

Za šolska počitniška zavetišča se naknadno potrdi na predlog občinskega svetnika Likozarja podpora 4000 K.

Letalska postaja v Ljubljani.

»Aero - Lloyd« je vložil pri mestnem magistratu prošnjo za subvencijo, odnosno za prepustitev brezplačnega pristanišča. Poroča podžupan g. dr. Triller. »Aero - Lloyd« se je ustanovil pod okriljem avstrijskega Lloydja ter hoče prevzeti zračni promet po srednji Evropi, ko se bo končala vojna. Služili bodo v to zračni omnibusi. Družba se je obrnila do mestne občine s prošnjo, da se tudi ona interesira za to in preskrbi pristan. V principu za to, da se Ljubljana prikloni temu prometu, vendar z gotovimi pomisleki se more nasvetovati prostor za Bežigradom v izmeri 50.000 m², ki reprezentira vrednost 200.000 K. Ta prostor naj se zagotovi za pristanišče v slučaju da se zveza otvori in za čas, dokler se bo vzdrževalo to pristanišče, ne preide pa v last družbe, marveč je družbi le v brezplačno uporabo. Sprejeto.

Mestni svet in vojaštvo.

V vojaške namene je občinski svet ljubljanski odstopil od sedaj ves travnik na Marije Terezije cesti, takozvano dirkališče, takozvani »Prater« in del sveta za elektrarno. Vojna uprava se je postavila na stališče, da so to javni prazni prostori in da ni dolžna za ta svet plačati odškodnine. Zelo dvomljivo je, ali je to mnenje vzdržljivo, ker pa je mestna občina

že toliko žrtvovala za vojne namene je po nasvetu poročevalca podžupana dr. Trillerja in župana dr. Tavčarja najbolj pametno, da občinski svet le konstatira, da stoji ta svet izven okvira zakona o vojnih dajatvah, da pa ga do vojni upravi brezplačno na razpolago.

Ljubljanski grad.

Občinski svetnik gosp. dr. Novak poroča na to o dopisu županovemu glede prevzetja cesarjevega spomenika in kapelice na ljubljanskem gradu v last in oskrbo mestne občine. Zadeva se je opisala svoj čas že obširno v časopisju. Prevzet je se odobri. Požrtvovalni poveljnik karantenske postaje na gradu major pl. Kren je za kapelico predložil tudi namenilno listino s 100 K, da se sprejme tudi njena uprava v last mestne občine, kar se zgodi.

Župan g. dr. Tavčar pripomi ni k tej zadevi: Jaz pred vsem izrekam v imenu mestne občine toplo zahvalo gospodu majorju za njegovo izredno skrb. Visoko cenim njegove zasluge, vendar se moram postaviti nasproti neki legendi, ki se je pri vojaških oblastih ukoreninila. Vojaške oblasti so mnenja, da je Ljubljana na Gradu izredno mnogo profitirala in da je zato mestna občina ljubljanska zavezana dajati erarju kompenzacije. Ker temu ni tako, hočem pojasniti položaj in izpodbiti trditve, da nam je vse, kar se je izvršilo na Gradu, podarjeno. Zato sem dal sestaviti obračun stroškov in dohodkov za dela na ljubljanskem gradu v dobi vojaške uprave, to je od 1. avgusta 1914 do 10. septembra 1916, ki izkazuje stroškov: Agnola Avgust za steklarska dela 539 K 25 v; dobava raznih materialij: cement, pesek, opeka, apno, barve, čopiči, les, železnina 20.657 K 84 v; na tedenski izkaz: a) snaženje stranišč in dovoz vode 7314 K 09 v; b) doklade italijanskim vojnikom: 1.) notranje delo 12.054 K 50 v, 2.) pri popravil in napravi grajskih cest 471 K 50 v, 3.) pri dovozu materialja 400 K 20 v, skupaj 12.926 K 20 v; naprava opornega zidu na »Ovinkih« 464 K 72 v; slikarju Strnenu za renoviranje grajske kapelice 400 K; zgradba kanala in vodovoda 12.000 K; dajatve vojaški upravi: a) slama 2605 K 37 vin., b) petrolej 2746 K 10 v, c) brezplačna košnja senožeči 253 K skupaj 5604 K 47 v. Vsega skupaj torej: 59.906 K 56 v. — Dohodki pa znašajo: Vojaška uprava plača: a) dne 10. aprila 1915 4693 K 38 v, b) dne 7. avgusta 1916 4463 K 91 v, c) po vojaško nastanitevni pristojbini od 26. maja 1915 do 31. avgusta 1916 8815 K 72 v. Skupaj torej 17.973 K 01 v. Če odštejemo od stroškov 59.906 K 56 v dohodek v znesku 17.973 K 01 v, ostane primanjkljaj 41.933 K 55 v.

Ta primanjkljaj je plačala mestna občina brez ozira na to, da je dobavljala vodo brezplačno in brez ožra na to, da mestna občina pri ljubljanskem vojaškem poveljništvu ni ničesar naročila. Resnica pa je, da bi mestna občina, če bi ne bilo vojne, v tako kratkem času gotovo ne bila izdala za Grad razmeroma velike svote skoraj 42.000 K.

Predlog glede ureditve ceste k pokopališču pri Sv. Križu odstavi župan z dnevnega reda, ker mora najprej deželni odbor dovoliti sredstva, kakor je dogovorjeno z deželno banko, ker bi stala ta dela 50.000 kron.

O zgradbi ceste k novim topničarskim delavnicam poroča občinski svetnik gosp. dr. Novak. Delavnice so dodelane ter je treba napraviti do njih ceste. Tamošnji posestniki knezoškofjski ordinarijat, Roze Till dediči in Kranjska hranilnica so svet za ceste prepustili brezplačno. Župnišče pri sv. Petru pa zahteva po 5 K za m² ter je treba odkupiti 205 m². Prvotno je zahtevalo župnišče za svet po 8 K za m². Izdatek se odobri.

Splošna avstrijska družba malih železnic je poslala magistratu dopis glede premestitve križiške cestne električne železnice na Poljansko cesto. Poroča občinski svetnik gosp. dr. Novak. Preložitev je potrebna, da se uvede bolj redni promet in odpravi dolgo čakanje na Cesarja Jožefa trgu. Križišče bo na Poljanski cesti med hišama št. 15 in 19. Družba pa mora tlakovati cesto na tem mestu s porfirinimi kockami.

Mestni magistrat predlaga nadalje napraviti tope za prodajalke sadja na Pogačarjevem trgu. Poroča občinski svetnik gosp. dr. Novak. Lopa bo stala 5100 K, prodajalke pa so se zavezale plačevati na leto 150 kron, s čimer bi se kapital amortiziral najdlje v 10 letih.

Aprovizacija.

Podžupan gosp. dr. Triller govori nato o aprovizacijskih zadevah mestne občine ljubljanske:

Glede na nevesele dogodke zadnjih tednov moram govoriti nekoliko bolj obširno o aprovizacijskih zadevah ljubljane. Kakor znanu in kakor

nam je vsem še v neprijetnem spominu, se je pojavilo zadnje tedne razburjenje in nevoja zaradi pomanjkanja moke. Priznavam, da je nastalo hipno pomanjkanje moke, za kar si širše občinstvo vzroka ni moglo raztolmačiti tem manj, ker danes ni mogoče obesiti vsak nedostatek na veliki zvon. Zgodilo se je celo, da so stale žene po več ur na dežju, a so morale oditi dan za dnevom praznih rok. Vsled tega je postalo razpoloženje zelo nervozno in kakor navadno, so iskali ljudje krivdo povsod drugod, samo ne tam, kjer bi jo našli.

Dolžili so mestno aprovizacijo, da je ona kriva, deževalo je pritožb, govorilo se je, da skriva moko, da jo nepravilno razdeljuje. In vendar mestne aprovizacije ne zadene nobena krivda. Pomagati si je morala sama s tem, da je izpreminjala kakovost kruha, en dan je bil rumen, drugi dan črn itd.

Danes so se razmere razbistrile. Občinstvo ima pravico, da zre resnično v oči in dolžnost je, podati mu to resnico, zlasti ker se tako ni godilo samo v Ljubljani, marveč — ponekod še v večji meri — tudi drugod.

Nastala je v aprovizaciji z moko hipna kriza, ki je razumevna v razdobju med moko stare letine in novino. Stare zaloge so pošle, mletje novine pa je zakasnelo, ker primanjkuje delavnih sil, na pomanjkanju moke pa je

najmanj kriva Romunija.

ona Romunija, o kateri se tolikokrat sliši, da je ona kriva težko zadnjih tednov. Romunija bi nam ne mogla hipno zamašiti vira moke, še manj bi nas mogla izstradati. Česar niti naj-mogočnejši naši sovražniki niso mogli storiti, tega tudi Romunija in države na Balkanu ne morejo storiti.

Ta kriza je bila hipna in je bo kmalu konec. Dokler pa kriza traja, je dolžnost vsakega posameznega, da prenaša te nepravilne s patrijotično požrtvovalnostjo.

Eno pa moram naglašati, da bo najbrže treba v kratkem za nekaj tednov skrajšati krušne nakaznice. Kakor je položaj danes, bomo morda cel mesec dobivali namesto 45 vagonov samo 30 vagonov moke za Ljubljano. Krušne karte bo torej treba skrajšati za kakih 30%, morda celo za 40%.

To se bo moralo storiti na tak način, da se bodo odpravili dosedajni nedostatki, na katerih pa je najbolj nedolžna aprovizacija, marveč druge osebe, ki jih pa nočem imenovati. Enaka pravica za vse, enaka mera za vse, bo tudi v bodoče geslo aprovizacije, ki je bo izvajala z največjo strogostjo in brezobzirnostjo.

V tem pogledu se izdeluje nov načrt, ki ga bo mestna občina neizprosno izvedla. Vsak molar, vsak trgovec, če se ne bo brezpogojno pokoril odredbam aprovizacije in če bi tudi le za 1 kg šlo navzkriž splošnosti na kvar, ne bo izgubil samo pravice prodajati moko, marveč bo izročen tudi obrtni oblasti, da ga kaznuje z odvzetjem koncesije.

Občinski svetniki pa so dolžni pomagati aprovizaciji, razjasnjevati ljudstvu, da je kriza le začasna in da je dolžnost občinstva, da te izkušnje mirno prenaša. Tri leta se že bore naši očeti, brati, sinovi v jarkih, sleherni uro tvegajo svoje življenje in mi v zaledju ne bi mogli prenašati, če bi bilo treba, tudi nekoliko lakote? Moramo! Potem šele bomo vredni njih, katerim smo dolžni vso hvaležnost, potem bomo priomogli tudi mi vsaj nekoliko k zmagi.

Prenašali pa bomo ta nedostatek tem lažje, ker bo aprovizacija poskrbela, da bodo na razpolago druga živila. V prvi vrsti gre tu za

krompir.

Izdali smo že izkaznice ki tudi že slone na načelu, da se morajo zaloge krompirja enakomerno razdeliti. Aprovizacija pa bo poskrbela, da se bo mogla vsaka družina naikasnije v enem mesecu založiti s krompirjem do spomladi.

Začasno je mestna občina že storila nekaj. Zadnje tedne je bilo čutiti na trgu pomanjkanje krompirja, samo nekaj »dobrotnikov« meščanstva je prodajalo krompir po dvojni maksimalni ceni.

Mestna občina si je na račun svojega kontingenta poskrbela 4 vagonov krompirja ter ga dajala do 10 kilogramov po 15 v kilogram in na ta način poskrbela 3000 strank s krompirjem za ceno, ki je bila nižja, kakor je stal krompir mestno občino samo, da udari ono ostudno odušitvo s krompirjem. To nečloveško in barbarsko odušitvo je večja in težja mora, kakor pomanjkanje moke, ono odušitvo, ki si kupiči milijone in milijone dobička.

Aprovizacija pa je skrbela tudi za druga živila. Glede

zadnje čase ni pritožb. Dovolj ga je na razpolago in po zakonitih cenah.

Mestni občini pa se je odstopila tudi živina, ki se kolje za silo ter prodaja mestna občina to povsem zdravo meso po zmernih cenah. Ta del aprovizacije šteje mnogo ljubljanskih rodbin po vsej pravici za veliko dobroto.

Masti

je nakupila aprovizacija dva vagona na Ogrskem in jo prodaja brez vsakega dobička.

Testenin

si je aprovizacija poskrbela večjo množino.

Aprovizacija pa je poskrbela tudi, da se je založila s

premogom in drvmi

ter naložila v tem nad 150.000 kron. Premog in drva bo prodajala mestna občina potrebnim ljubljancem brez dobička, pa tudi brez izgube. Ta zaloge ni tu za komediteto premožnejših slojev, to je rezerva, namenjena malim ljudem, ki se ne morejo tako preskrbeti s kurivom, da ne bodo kakor lani, pri nadrobem kupovanju plačevali drv tako drago, kakor da bi stal seženj drv 100 kron. Podati hočem nadalje

obračun o prodajalni za revnejše sloje:

Do 15. septembra 1916 so bila oddana za revnejše sloje sledeča živila v razpredajo:

jajc 16.760 komad. za K 2.376.40, rižakg 2.912.5 za K 4.309.96, ješprenja kg 3.575— za K 3.432—, koruznega zdroba kg 8.528.5 za K 6.822.30, fižola kg 13.687— za K 9.518.28, kaše kg 3.940— za K 4.728—, polenovke kg 1.228— za K 4.057.30, slanin rib kg 24— za K 40.80, surovega masla kg 1.190.25 za K 10.474.20, slanin kg 2.459— za K 5.479.50, masti kg 654— za K 9.417.60, olja litrov 1.604.25 za K 16.530.50, pekatek kg 854— za K 2.608—. Skupaj 79.794 K 84 vin.

Izkupila za živila so znašala 34.772 K 73 v, torej je aprovizacija do 15. septembra t. l. doplačala 45.022 K 11 v.

Aprovizacija je prodajala torej to blago do 70% pod lastno ceno. Fond za ta del aprovizacije se močno krči in je mestna občina porabila že skoraj polovico tega fonda. Zato bo treba najti novih virov in novih dobrotnikov, sicer se je bati, da bomo ostali po zimi, ko je sila še večja, s tem delom aprovizacije na sredi ceste.

Vojna kuhinja

se je ustanovila začasno v prostorih »Domovine« ter je oddala jedil do 15. septembra 1916 skupaj 33.996 porcij za 10.379 K 42 v. Povprečno vsaka porcija 30 v.

Vojno kuhinjo poseča veliko številu samskih moških in žensk. Prepričani, da bo treba po zimi postaviti ta del aprovizacije na širšo podlago, je mestna občina adaptirala v isti hiši v prvem nadstropju dve veliki dvorani ter bo najbrže treba še kje drugod v mestu otvoriti tako kuhinjo.

Končno je aprovizacijski odsek, želeč ustreči vsem slojem in dati priliko pritožbe nasloviti na pristojno mesto, ustanovil posebno

pritožbeno mesto

s posebnim uradnikom, ki posluje od 3. do 5. popoldne. Ljudstvo pa naj se odvadi pošiljati anonimne ovadbe in naj opusti neutemeljeno hujskanje.

Poročilo se je sprejelo z odobravanjem na znanje.

Končno so interpellirali občinski svetniki gg. Likozar, Jeglič in Zupančič župana glede nekkih stavbnih zadev ter glede ceste na Dolenjski kolidvor.

Tajna seja.

V tajni seji je ugodil občinski svet prošnji nadrevidenta gospoda Svetličiča za stalno vpokojitev. Za komisarja je bil imenovan s 1. oktobrom gosp. dr. Vrančič. Poročilo mestn. užitimskega zakupa o računskem sklepu za upravno leto 1915/16 se je vzelo na znanje. Prosilki Mariji Živec se je sklenilo priporočiti prošnjo za prenos gostilniške koncesije na Rimsko cesto, odklonili pa sta se prošnji Ouba Josipa in Zupančič Alojžije.

Vesti iz primorskih dežel.

Ranjena je bila od italijanske granate v svoji hiši na Gorjanskem na Krasu 36letna žena Karolina Susteršič. Odrtgalo ji je levo roko v ramni. Italijanska granata je poškodovala 3letnega dečka Stankota Tavčarjevega iz Ivanjegrada in sicer na glavi in desnih roki. Ana Kovšca, 19let stara služkinja v Nabrežini, je bila zadeta na obe nogi. Vsi trije se nahajajo v ljubljanski deželni bolnici.

Okrožna in okrajna sodnija goriska sta ustavili začasno svoje poslovanje. Predsedstvo okrožne sodnije se nahaja sedaj v Logatcu na Kranjskem.

Iz ruskega vjetništva piše Fran Čuk iz Gorice pešpolka št. 7., da se nahaja v Dragačih, gubernija Samara, pri veleposestniku Romanu Lapatinu. Z njim je več Goričanov. Tudi gorški fotograf Hoffmann-Eckert se nahaja tam. Pisem od doma ne dobivajo.

V Vrtovinu na Vipavskem je umrla Ivana Čermelj, stara 58 let. Trije njeni sinovi so v vojaški službi.

Poslanec dr. Drinković. Glavna obravnava proti dalmatinskemu državnemu poslancu in županu v Šibeniku bo dne 22. t. m. na Dunaju.

V deželni blaznici v Kromerizu sta umrli Josip Komel iz Gorice in Ivana Caharija z Nabrežine. V tej blaznici je z Gorškega 215 žensk in 212 moških, tam je tudi iz Pergine na Tirolskem 92 moških in 90 žensk. V azilu je 40 otrok. Azil vodi usmiljenka Ana Klavčič iz Gorice.

Dnevne vesti.

— **Odklikovanja.** Mestni fizik ljubljanski sanitarni svetnik dr. Otmar Krajec, ki si je pridobil nepozabljive zasluge za izvrstno zdravstveno stanje ljubljanskega prebivalstva med vojno, je odklikovan z oficirskim križcem Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo. Odklikovan so dalje: z oficirskim križcem Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo deželni svetnik Gustav Kulavics in policijski nadkomisar v Trstu dr. Josip Mlekuš. Zlati zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil oficirski policijskega ravnateljstva v Trstu Leopold Modic. Novič je dobil cesarjevo pohvalno priznanje nadporočnik dr. Franc Vončina.

— **Pospeševatelji vojnega posojila** bodo dobili posebne priznane diplome. Cesar je odredil, da se naj izstavljajo posebni pohvalni dekreti takim osebam, ki so odlično delovale v prosepah vojnih posojil. Imena odklikovanih se objavijo v uradnem listu. Dekrete bo izdal na podlagi Najvišjega pooblastila finančni minister.

— **Za C. M. družbo** so zbrali vrli šišenski fantje 15 K namesto venca na krsto g. Francu Burgerju. Srčna hvala zavednim mladeničem!

— **Star papir.** Ker primanjkuje papirni industriji surovin, porabljal se bo v izdelovanje novega tudi star papir. C. kr. vojnopomočni urad apelira na vse prebivalstvo, zlasti tudi na večje podjetnike, da naj hranijo ves star papir (pisma, zavojce, časnike, akte itd.). V očigled potrebi papirne industrije so se že dvignili zasebni kupčevalci, ki skušajo spraviti nase čim največje množine škarnega papirja in ga z dobičkom prodati v tovarne. Zato apelira država tembolj na vse kroge, da ne bodo papirja samo shranjevali, temveč ga po možnosti tudi odstopili le c. kr. vojnopomočnemu uradu, bodisi proti plačilu ali pa brezplačno. Država bo namreč papir prodajala tovarnam, dobiček se pa porabi za vojnopomočne namene, in sicer na Dunaju za c. kr. zaklad za vojaške vdove in sirote, na Češkem za deželno podružnico tega zaklada, v ostalih kronovinah pa za dotične vojnopomočne urade. Zato ravna vsakdo, ki star papir proda ali celo daruje državi, patrijotično, ker pospešuje javne dobrodelne svrhe. Kako se bo vršila akcija v posameznostih, se bo še določilo. Zaenkrat se le vsakdo prosi, da starega papirja ne razmeče in da ga ne prodaja zasebnim podjetnikom.

— **Velikanska kumara.** Na letos obdelanem stavbišču poleg hotela »Lloyd« ob Miklošičevi cesti raste kumara, katere največji sad meri sedaj 1 m 10 cm in ima debelino 13 centimetrov v primeru. Ker se nahaja nenavadna kumara tik ob ograji, si jo lahko vsakdo sam ogleda.

V Mengšu je umrla gospodična Alojzija Skok po dolgem bolehanju. Pogreb bo jutri ob 10. uri dopoldne. Cenjenim rodbinam naše sožalje!

— **Poroka.** Poročil se je v ponedeljek g. Vladimir Hribar iz Velike gorice z gđ. Marido Pavličev o iz Skofje Loke. Bilo srečno!

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb za sodni okraj Ilirska Bistrica na Notranjem, priredi svoje II. redno zborovanje dne 4. oktobra 1916 ob 2. uri popoldne v dvorani hotela Tomšič v Ilirski Bistrici. Prosi se mnogobrojne udeležbe.

— **Ozkotirna železnica Konjice-Zreče.** Železniško ministrstvo je dovolilo štajerskemu deželnemu odboru, da sme pričeti s tehničnim delom za zgradbo ozkotirne železnice iz Konjice čez Radl v Zreče.

— **Zborovanje v Mariboru.** Za 17. t. m. je bilo v Mariboru sklicano zborovanje kmetijske podružnice, ki je bilo tako burno, da je bilo predčasno zaključeno. Značilno za to zborova-

nje je bil klic: Nam ni treba ne grozila, ne vina, nam treba kruha.

Dr. Friderik Ahn. V Gradcu je umrl vsehulski knjižničar dr. Friderik Ahn v starosti 55 let. Pokojnik je bil rojen v Celju, a je večji del svoje mladosti preživel v Ljubljani, kjer je bil njegov oče gimnazijski profesor. Pokojnik je v Ljubljani v krogu svojih sovrstnikov zapustil najboljši spomin. Baval se je tudi mnogo s slovensko literarno zgodovino. Izdal je knjige »Die periodische Presse der Steiermark«, dalje »Die slovenischen Erstlingsdrucke der Stadt Laibach (1575 do 1580)«, ter »Seltenheiten der Trubar - Litteratur«.

V mestni klavnic v Ljubljani je bilo v času od 3. do 10. t. m. zaklanih 76 volov, 5 bikov, 31 krav, 78 prašičev, 185 lelet, 114 kostrunov in 8 konj. Vpeljalo se je 1656 kg mesa ter zaklane živine 3 goveda, 55 prašičev in 1 tele.

Fern Andra, priljubljena filmska umetnica v Kino Idealu. Kot znano, je predvajal Kino Ideal včeraj prvikrat petdejsko dramo »Življenje je resno«, katero je sestavila in vpriporila in ki v njej igra glavno vlogo Fern Andra. V tem filmu Fern Andra ne pokaže samo, da je sijajna igralka — kot tako jo že poznamo — temveč da je tudi spretna režiserka in cela drama priča o finem umetniškem umevanju njene avtorke. Omembe vredne so tudi čarnolepe fotografije tople plastične naturnosti. Na sporedu je še »Sascha - Messtrov teden«, ki nam kaže zelo zanimive vojne slike k vojni napovedi Romantije in z drugih vojnih pozorišč. Ta prvovrstni spored za mladino ni primeren in se predvaja le še danes in jutri v četrtek v Kino Idealu. ??? Trilby???

Aprovizacija.

+ **Promet s surovo mastjo, z izdelki iz masti in z jedilnim oljem.** Danes je izšel ukaz deželnega predsednika za Kranjsko, ki uravnava dobivanje masti, izdelkov iz masti in olja po uradnih izkaznicah.

+ **Oddaja moke pri mestni aprovizaciji.** Za moko naj se zgleda: V petek dne 22. t. m. trgovci in molarji iz Ljubljane, v soboto dne 23. t. m. okoliški trgovci, v ponedeljek dne 24. t. m. pa peki, vselej ob pol 9. zjutraj na mestnem magistratu, bivša Galletova hiša, I. nadstropje, mestna posvetovalnica.

+ **Gobe na trgu.** Danes zjutraj so deželani prinesli na trg toliko različnih gob, kakor še nikoli letos. Največ je bilo jurčkov in so bili prav lepi, črni. Mnogo jih je bilo za vlaganje drugi pa za takojšnjo vporabo in sušenje. Kupcev se je okrog kočev vse trlo, a so mnogi ostali le gledalci, ker so jim prodajalci nastavili previsoke cene.

Književnost.

— **Nova slovenska knjiga.** V založbi J. Štoka v Trstu je izšla te dni zbirka črtic z gorškega bojišča: »Ob Soči«, ki jo je spisal znani slovenski publicist Alojzij Res v korist gorškim beguncem. Naslovno risbo knjižici, (ki stane le 60 stot.) je narisal akademični slikar Fran Tratnik. Knjižico, ki je zgodovinsko in literarno važno delo, najtopleje priporočamo.

Razne stvari.

* **Zgorelo žito.** Posestniku Antonu Schmelzer blizu Heba na Češkem je ogenj uničil za 70.000 K pšenice.

* **Mast na Dunaju.** »Arbeiter Zeitung« piše: Nakazila na mast so razdeljena. A ljudje ne razumejo. Nakazilo daje pravico, kupiti 20 gramov masti na dan. A izmed naštetih, ki so čakali pred prodajalnami, jih je le jako malo dobilo mast.

* **Inženere na Ruskem.** Na petrograjski tehniki je 40 deklet dovršilo predpisane študije. Dobile so inženerski diplom, na kar jim je bilo s posebnim carjevim ukazom dovoljeno svobodno izvrševanje inženerskega poklica. To so prve inženere na Ruskem.

* **Jajca v Berlinu.** Nemci so navajeni dobre in izdatne hrane. V Berlinu je posebno razširjena navada, vžiti pri zajutruku dve mehki kuhani jajci. Temu je zdaj konec. Oblastveno je urejeno tako, da dobi vsak prebivalec na teden eno jajce in tudi kavarnarji ne dobe več jajec, kakor predložil nakazil. Berlincem je to menda posebno neprijetno.

* **To so časi!** Upravni svet alpske montanske družbe je imel 18. t. m. sejo, na kateri mu je bilo predloženo poročilo o uspehih v prvi polovici letošnjega leta. Pri računu so bila že vpoštevana nova davčna zvišanja, a vendar ima družba v prvi polovici letošnjega leta kar za 4.500.000 K več dobička, kakor ga je

imela v istem času lanskega leta, ki se je že itak sijajno obneslo.

* **Hiša in oči.** Cecilija Klug v Muggenbergu pri Voltsbergu na Štajerskem je imela ljubezensko razmerje z nekim vojakom. Njen oče ni hotel tega trpeti in nastali so hudi prepri. Dne 16. t. m. zjutraj je Cecilija svojega še v postelji ležečega očeta napadla z britvijo in mu prizadela na vratu smrtonosnevarne poškodbe, potem pa se je obesila na drevesu pred domačo hišo.

* **Angleži v Indiji.** Te dni je krožila po listih vest, da sta se ruska in angleška vlada pogodili glede zgradbe železnice, ki naj veže Rusijo z Indijo. Doslej so Angleži ljubosumno pazili, da ne pride nobena tuja država Indiji blizu, zlasti ne Rusija, ki bi edino lahko postala nevarna tej angleški posesti. Angleška sama in več ali manj vsak Anglež se ima največ Indiji zahvaliti so svoje bogastvo. Indijo, ki ima skoro 400 milijonov prebivalcev vlada 70.000 angleških uradnikov in oficirjev. Ti Angleži in angleški trgovci se v Indiji ne čutijo domače, nego čaka le vsak, kdaj se bo mogel povrniti v domovino. Seveda ne pridejo Angleži skoro nič v dotiko z domačini. Vse življenje Angležev je koncentrirano v klubih. Ženskam podnebe ne stori dobro in zlasti se boje otrok. Ti namreč ne smejo ostati v deželi zaradi obnebe, sicer ovenejo in umrjo v najmlajših letih.

* **17letni morilec 14letne deklice.** V nedeljo 10. t. m. je iz Steyre izginila 14letna deklica Ana Schmidhuber. Dne 16. t. m. pa je na ondoto policijo pripeljala žena iz Halstadta svojega 17letnega sina Ivana Kinderja ter je jokaje povedala, da je njen fant umoril Ano Schmidhuber. Kinder je mizarski vajenec in je izginil ono nedeljo, kakor rečeno dekletu z njim vred po 3letni mizarski pomočnik Karol Teodor Eyben. Kinder je izpovedal, da je v nedeljo z Eybenom šel v gozd da bi dobila kako deklet. Ko je prišla Ana Schmidhuber, ki je bila na potu po mleko, jo je Eyben napadel in grozeč ji z revolverjem, jo posilil. Vlekla sta potem deklet v neko skrivališče, kjer je Eyben strgal dekletu obleko s telesa in jo vrgel na tla ter jo držal, dočim je Kinder zabodel dekletu Eybenov nož v srce. Eyben je odšel neznano kam. Kinder pa je zbežal domov in je svoji materi vse povedal.

* **Ogrski državni zbor in avstrijska javnost.** »Wiener Sonn und Montagszeitung« piše: Najbolj čitani listi je bil zadnji teden »Pester Lloyd«. V Budimpešti je namreč bila v drž. zboru razprava o najbolj aktualnih vprašanjih politike in vojne. Od te debate smo dobili v Avstriji le skrbno očiščeno in preresetano poročilo. Kdor je hotel kaj več izvedeti o govorih v Ogrskem državnem zboru, je moral vzeti v roke »Pester Lloyd«. Poznavalci madžarskega jezika so se podučili iz madžarskih časopisov. V vsaki dunajski kavarni so bili konventikeln, pri katerih je »kak prijazen gospod prevajal »Az Est« in »Pesti Hirlap«. Zakaj pa moramo mi poročila iz ogrskega drž. zbora čitati le v skrajšani, popačeni obliki? Odgovor: Ker cenzura tako hoče. A zakaj hoče tako cenzura? Na to je težje odgovoriti. Kak vzrok mora avstrijsko cenzuriranje ogrskih državnozbornih poročil vendar imeti. Ali morda neha duševna polnoletnost avstro - ogrskih prebivalcev pri Marcheggu? Ali prenese ogrsko uho krepkeše besede, kakor avstrijsko? Če je tako, zakaj pušča cenzura ogrske časopise čez mejo? Zakaj ne prepove uvoza strupa, ki ga razširja sicer gotovo solidni »Pester Lloyd« z vestnim prevaranjem ogrskih državnozbornih govorov. Avstrijski žurnalisti ne zahtevajo več svobode, kakor toliko, da jih ne bo treba sram biti pred svojim ogrskimi tovariši.

* **Bukarešta.** Iz Bukarešte v Stokholm došel nevtrolec je povedal poročevalcu nemških listov o bukarških razmerah sledeče: Rusi so popolnoma gospodarji v Bukarešti. General Zajončkovski se je pripeljal pod imenom »trgovca Labanov« in je imel z ruskim poslanikom Poklevskim tri ure trajajoče posvetovanje z romunskim generalnim štabom. Rusi so pred vsem zahtevali, da se mora v celi Romunski prepovedati prodajanje alkohola, zahtevali, da se dodeli finančnemu ministrstvu nekaj ruskim uradnikom in da prevzamejo ruski oficirji poveljstvo na železniških križiščih. Tudi so Rusi prevzeli nekaj važnih policijskih služb in vse policijsko nadzorovanje tujcev. Portirji v hotelih so vsi ruski voluni in pazijo posebno na Žide. Ruski poslanik Poklevski se vozi v avtomobilu po mestu in ima na javnih ulicah, zlasti v velelegantni ulici Kisiljev hujšajoče govore. Minulo nedeljo se je pripeljal mimo hiše Take Jonesca, ravno ko je imel ta hujšajoč govor z balkona. Poslanik Poklev-

ski je burno pritrdjeval Jonescu, ko je ta trdil, da bi bili že stari in oslabei bivši državniiki Romunsko radi prodali Nemcem. Razvneto množica je Jonescovo namigavanje dobro razumela ter pohitela pred vilo nekdanjega ministrskega predsednika Carpa in razbila vse šipe. Poskusila je tako napraviti tudi pri bivšem ministrskemu predsedniku Marghilomanu, kjer pa svojega namena ni mogla doseči. Kralj se skoro nič ne prikaže, kraljica in prestolonaslednik pa pogostoma in vedno jima delajo za vojno vneti ljudje ovacije, dočim zapuščajajo premožnejši ljudje mesto in se odpravljajo v Rusijo. Casopisje hujška prebivalstvo tudi s tem, da priobčuje vsakovrstne izmišljene ali pobarvane vesti z bojišča.

Darila.

Upravništvu naših listov so poslali:

Za »Zavod za v vojni oslepele vojake«: Dr. Tone Gosak, odvetnik v Ptuj, 10 K, v kazenski zadevi Fuks ca. Horvat.

Za »Goriške begunce«: Diletanti iz Prevorja 61 K, kot čisti donesek gledališke predstave.

Za »Vdove in sirote v vojni padlih vojakov«: Slovenske učenke v Idriji iz rodovin: Lapajnetove, Peganove in Ganglove, 49 K, kot čisti prebitek domače gledališke predstave.

Za »Ciril - Metodovo družbo«: Šišenski fantje 15 K, mesto venca na krsto gosp. Francu Burgerju. Srčna hvala!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 14. septembra: Marton Loridon, honvedski narednik, v rezervni vojaški bolnišnici v Marijanišču.

Dne 15. septembra: Fran Merala, barvarski mojster in posestnik, 65 let, Sv. Petra nasip 29.

Dne 16. septembra: Josip Šmajdek, mlinar s Toplice, 75 let, Miklošičeva cesta 11. — Ivan Kopeček, poddesetnik, v rezervni vojaški bolnišnici v Marijanišču.

Dne 17. septembra: Florijan Hafner, sirota, 1 leto, Strelška ulica 15. — Fran Kastelic, mesar in posestnik, 35 let, Karlovska cesta 28. — Stefan Vörös, pešec, v rezervni vojaški bolnišnici v Marijanišču. — Leopold Hofer, vojaški voznik, v rezervni vojaški bolnišnici na obrtni šoli.

Dne 18. septembra: Minael Rejc, hiralet, 74 let, Radeckega cesta 9. — Karel Nardin, hiralet, bivši posestnik, 67 let, Radeckega cesta 9. — Leopold Zlebnik, monter, 23 let, Celovška cesta 22.

Dne 19. septembra: Ivan Blažič, dimnikarski mojster, 41 let, Sv. Petra cesta 49.

V deželni bolnišnici.

Dne 14. septembra: Marija Budal, posestnikova hči, 15 let.

Dne 15. septembra: Mohor Figelj, dninar, 60 let.

Dne 16. septembra: Vinko Blažič, sin dimnikarskega mojstra, 9 let.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Gospod vzame takoj v najem prazno (nemeblvano)

mesečno sobo

v mestu ali bližnji okolici. 3045
Ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod »Prazna soba/3045«.

Prodajalka

večja sloven. in nemšk. jezika želj službe v manufakt. ali mešani trgovini, najraje v Ljubljani ali kje na Gorenjskem. 3015

Stanovanje

2—3 sobe meblowane ali nemeblowane, liče za takoj stranka brez otrok. Ponudbe pod »T/3041« na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3041

Lepo meblvano

stanovanje

obstoječe iz sobe z 2 posteljama in opravljeno kuhinjo, se takoj odda v najem. — Vpraša se pri go. An. Beden, Kladezna ulica št. 10.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena, dobra in pridna hči, oziroma sestra in teta, gospodična

Alojzija Skok

po dolgi mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala. 3050
Pogreb nepozabne rajke se vrši 21. septembra ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na pokopališču v Mengšu.
Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi Sv. Mihaela. Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin!

V MENGŠU, dne 19. septembra 1916.

Rodbine Prezelj-Skok-Sirc.

A. ŠARC

(lastnica Jadviga Saro)

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 5.

Posteljno
životno
namizno

PERILO

Cene zmerne.

Solidno delo.

Specialni oddelek za nevestine opreme.

Perile za gospode po meri.

1703

Amerikanska senzacija

TRILBY

od 22. do 25. septembra v

KINO IDEAL

Deklina

iz poštene hiše, ki je doživela šest razredov ljudske šole in zmožna obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi štiti vašega otroka v tako veliki trgovini v mestu ali na deželi.

Naslov pove upravištvo „Sloven. Narod.“

Učenko

sprejme modni salon

Rozl Fabčič, Ljubljana,
Rimska cesta 6. 3034

Kovaškega

pomočnika

in vajenca

sprejme takej Valentin Urbančič, kov. mojster, Ljubljana, Dolenska c. 1.

Sprejem, pošiljanje

plačila natakaraica

Štiti vaše v boljši restavraciji ali kavarni. Pisarne ponudbe na upravištvo „Slov. Narod“ pod „natakaraica/3031“.

Priporočila se navedna

damska šivilja

za v hiše. Prevzame vsako popravilo proti primerni plači. 3020

Naslov pove uprav. „Slov. Narod“.

Amerikanska senzacija

TRILBY

od 22. do 25. septembra v

KINO IDEAL

Priporočamo našim gospodinjam

KOLINSKO CIKORIJO

iz edine slovenske tovarne v Ljubljani

Sprejme se

kontoristinja

veleča v knjigovodstvu slovenskega in nemškega jezika za takoj. 3049

Prošnje z navedbo plače na stavbenika Robert Smolewski, Ljubljana, Rimska cesta št. 2.

Priporočila se

gospodična

srednje starosti, splošnega gospodinjstva sposobna, zmožna slovenskega in nemškega jezika s posebno dobrimi izpričevali k mali družini. 3046

Ponudbe na Planinska cesta št. 246, levo, Spodnja šiška.

Česplje in hruške

(tepke) za kuhanje, kupi vsako množino.

Veležganjarna sadja

M. Rosner & Co., Ljubljana.

Pristen dober brinjevec

se dobi pri

L. SEBENIKU v Spod. šiški.

Iščajo se za žage blizu Sarajeva (Bosna) 3011

4 žagarji

Vsi vslužbeni pri žagi so Slovenci. Natančnejša obvestila daje „Pilana Ozren v Srednjem pri Sarajevu.“

Združeni čevljarji v Ljubljani.

rog. sadr. z omoj. zav. v likvidaciji, vabi na svoj

izredni občni zbor

ki se bode vršil

v četrtek, dne 23. septembra 1916 ob pol 9. uri zvečer v gostilni „pri Mraku“ Rimska cesta, s sledečim

DNEVNIM REDOM:

1. Poročilo likvidacijskega odbora.
2. Potrjenje računa za leto 1915.
3. Nadomestna volitev likvid. odbora.
4. Slučajnosti.

Likvidacijski odbor.

Pripomba: Ako bi ta občni zbor ne bil ob določeni uri sklicen, vrši se pol ure pozneje drugi na istem mestu in z istim sporedom. 3044

TEXTIL

nova močna papirnata vrstica je najmočnejša vrstica.

Zlasti prikladna za

povezavo vreč

in težkih ali lahkih pešnih zavitev.

Vse vrste materiala za povezavo izdeluje

Ogrska tekstilna industrija

3001 del. družba

Rozsahy-Fonogyár, Zgor. Ogrsko.

Solčni prodajalci so kličje.

Klobuke cilindre in čepice

v najnovijih fašonah in v veliki izbiri

IVAN SOKLIČ.

103

Velika zbirka najmodernejših glavnikov. 104. Prihod Panama-glavniki od 8 K do 50 K.

KAVA!

Ze zmleta, že s sladkorjem in vsemi primesmi v kockah za 1/2 litra kave. Ena taka kocka stane samo 30 vin.

500 kron plačam tistemu, kateri more reči, da ni vredno.

Navedilo za pripravljanje se glasi: 1 tako kocko v pol litru vode 5 minut kuhati, od ognja vzeti, 2 minuti pokrito pustiti in najboljša kava je gotova. — Po pošti pošiljam najmanj 20 kock, to je 1 kg K 3-50; Ovoj se zaračuna po lastni ceni!

Pošilja se proti povzetju. Sprejem pa naročeno blago tudi nazaj če kateremu ne ugaja. 100 kock 5 kg znižana cena K 25.—.

Naročila sprejema in izvršuje razpošiljalnica

Ivan Urek

Ljubljana 4, Mostni trg št. 13, dvorišče, desno. 1956

Proda se lepa

kobila

za ježo stara 8 let, ogleda se lahko vsaki dan od 12 ure naprej **Koledvorska ulica št. 6.** 3043

Zeleznoto 1090

China vino

lekarnarja Piccolija v Ljubljani, prekaša vse slične preparate, ker vsebuje vedno naznanjeno količino železa in ima nesporno medicinsko vrednost.

Steklenica stane 2'40 K.

VRVICE

iz švedske celuloze za poštno zavoje, s konopnim medstavkom za šivanje vreč, z žičnim medstavkom za povezavo težkih zabojev dobavlja najcenejše in najkulantnejše

Silvia, veletrgarna Nové Benatky n. Jiz.

Vzorci zastoj in franko. Telefon št. 18. Prekupcem popust.

Damske klobuke

v največji izbiri priporočila

MINKA HORVAT, modistka

LJUBLJANA, Stari trg št. 21.

Popravila najceneje. 2954 Popravila najceneje.

Popolne opreme

otroškega perila

v zalogi za vsako starost

priporočila znana

trgovina s perilom

C. J. Hamann

LJUBLJANA, Mostni trg št. 3.

Ustanovljeno 1866.

Perilo lastnega izdelka.

Modni salon.

Cenjenim damam priporočam svojo veliko zalogo najnovijih klobukov.

V zalogi novi žalni klobuki.

Odprto tudi v opoldanskih urah. — Cene priznane nizke.

Rozi Fabčič, Rimska cesta 6.

Vladimir Hribar

Maridl Hribar roj. Pavlič

poročena.

Velika gorica 18. septembra 1916 Škofja Loka.

3040

Po Najvišjem pooblaščenju Njeg. ces. in kralj. Apost. Veličanstva.

Izvanredna c. kr. državna loterija

za vojnoscrtbene namene.

Ta donarna loterija ima 21.146 dobitkov v gotovem denarju v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobitok znaša 200.000 kron.

Zrebanje bo javno na Dunaju dne 5. oktobra 1916, Srečka stane 4 kroge.

Šrečke se dobivajo pri oddelku za dobrodelno loterijo na Dunaju, III., Vredno Seimendstrasse 5, po loterijah, trafikah, pri davnih, poštnih, brzojavnih in telefonskih uradnih, pri menjalnicah itd. Izpravi našteti za kupo šrečk nastoj. — Šrečke se pošiljajo poštno presto.

Od c. kr. generalnega ravateljstva drž. loterij (oddelek za dobrodelno loterijo).

Amerikanska senzacija

TRILBY

od 22. do 25. septembra v

KINO IDEAL

Notarskega kandidata

(tudi začetnika) sprejme

notar dr. Jos. Barč v Lajcu.

Pogoji po dogovoru. 3022

VINO

stare in nove vrste Franc. Rudi, celjskih, Podčerkov pri Ptuju. 3023

Proda se velika množina

medu

tršnega ali v satorju pri čebelarju

Josipa Mraku, Viš št. 21.

3047

žakljič

hostanjev les

kupuje vsake množine Aleksander Rosenberg, Gradec, Annenstrasse št. 22.

Amerikanska senzacija

TRILBY

od 22. do 25. septembra v

KINO IDEAL